PolitikART

20 GÜNLÜK EDEBİYAT SANAT VE DÜŞÜN DERGİSİ

25 Ocak 2020 Cumartesi

SAYI: 274

Vekaletten Asalete

ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI

ENRIQUE LOPEZ GARRE

YENİDEN GÖRÜŞMEK

Uzaklaştırıyor kâinat beni senden,
Zamanın uzaklaştıramayacağı kadar.
Gören yetmişini
Her kimse, yakındır sana.
…

Coşkulu umutlarla
Geliyor akşam kızıllığı,
Sevinçli, derin bir hisle
Güneşler diriliyor mezarlarından!

Friedrich Gottlieb Klopstock
Tercüme: Naime Erkovan

FOTO: MARCO GAIOTTI

Japonya'nın Hokkaido adasında
iki kardeş tilkinin tatlı kavgası…

Herausgeber: *Medya Presse-und Werbeagentur GmbH* Hans-Böckler-Str. 16 63263 Neu-Isenburg **Geschäftsführer:** Ahmet Yücedağ **Ver. Redakteur:** Özgür Reçberlik **politikart@yeniozgurpolitika.org**

Bekle beni*

bekle beni, döneceğim
bütün direncinle bekle beni.
bekle hüzün yağmurları
gökyüzünü kaplayınca,
kara kış üşütürken bekle,
sarı sıcaklar yakarken bekle.
kimseler beklemezken bekle beni,
unut anılarla yüklü bir geçmişi
ne bir mektup ne bir haber
gelmesin ne çıkar, bekle beni.
bekle beni döneceğim
bekle, yalnızca sen bekle beni.
bekle beni döneceğim,
bırak beklemekten usanmış dostlarım
oğlum, anam, yoldaşlarım
öldüğümü sansınlar benim
umudu kesip bir ateşin başında
beni yad edip içsinler ama sen
içme sakın yürek acısı o şaraptan
inançla, sabırla bekle beni.
bekle beni, döneceğim
tüm ölümlere inat bekle.
çünkü o büyük bekleyişin
düşman ateşinden kurtaracak beni.
bekle kızgın sıcaklar içinde,
karlar savrulurken bekle beni,
yalnızca seninle ben, ikimiz
ölümsüz olduğumuzu bileceğiz;
o sırrı, o hiç kimsenin bilmediği.
kimseler beklemezken
beni beklediğini.

Konstantin Simonov

Çeviren: Sacide Üçer

* II. Dünya Savaşı'nda Rus ordusunda savaşan şair Konstantin Simonov'un kaleme aldığı ve döneminde en çok okunan şiir olan "bekle beni", şair tarafından sevgilisi Valentine Serova'ya yazılmış. İkinci dünya savaşında Stalingrad'da Alman kuşatmasına karşı savaşan şair yazdığı şiiri çalıştığı gazeteye ulaştırmayı başarır. Şiir gazetede yayınlanır yayınlanmaz büyük yankı uyandırır. Şiir, geniş kitleler tarafından o kadar güçlü sahiplenilir ki, "Kutsal kitaptan sonra en fazla okunan metin" olarak ifade edilir. Konstantin Simonov ve sonra Rus sinema sanatçısı olan Valentine Serova ile savaştan sonra evlenir. Bir süre evli kalan çift, bir süre sonra ayrılır. Valentina Serova 1975 yılında, şair Konstantin Simonov da 1979 yılında yaşama gözlerini yumdu.

Eski ve yeni ulus-devlet oyunları*

● Üçüncü Dünya Savaşı benzetmesi kendine özgü koşullar altında pek yabana atılamaz. Aslında Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sonrasında bitmemiş hesapların konsolidasyonu söz konusudur. Sistem, devlet bloklarına değil talepkâr halk yığınlarına açılmak zorundadır. Bu da zenginliklerden pay alma ve demokrasiyi gerektirmektedir.

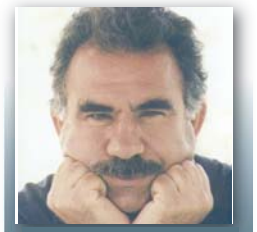

Abdullah ÖCALAN

Tarihi doğru okumadan Ortadoğu'nun son iki yüzyılında yaşananları çözemeyiz. Gerçekleşen, Osmanlılar, İranlılar ve Cengiz Han'ın Moğollarına benzer bir gücün; kısacası herhangi bir uygarlığın fethi değildir. Arkasında ideolojik, ekonomik, siyasi ve askeri olarak yeniden kurumlaşmış merkezi uygarlık sistemi vardır. Bin yıllık çabanın sonucunda merkezi uygarlık sisteminin Batı Avrupa'da kapitalist tarzda inşası temelinde ele geçirilmesi ve hegemonyasının kurulması söz konusudur.

Son iki yüzyılda kapitalist dünya hegemonyası karşısında can çekişen Osmanlı ve İran İmparatorlukları, hegemonik denge hesapları nedeniyle yaşamalarına müsaade edilen fosil oluşumlar durumuna düşmüşlerdi. İmparatorluk bürokrasileri açısından iktidarda kalmanın tek yolu, bir veya birkaç hegemon güce dayanarak varlıklarını sürdürmekti.

Son iki yüzyılda sadece Osmanlı İmparatorluğu değil, İran İmparatorluğu üzerinde de asıl oyuncular, sistemin hegemonik güçleri olup diğerleri figüran konumundaydı. Hegemonik sistem birkaç öncü savaş dışında, aslında kendi hegemonik yayılışını bu ideolojik ve politik aygıtlarla bizzat Ortadoğu kültürünün elit tabakaları eliyle gerçekleştirdi, geliştirdi. Bu husus çok önemlidir. Gereği gibi anlaşılmadan Ortadoğu'nun bugünkü halini çözümlemek ve çözmek mümkün değildir. Daha doğrusu bölge, hegemonik sistemin projeleri (Büyük Ortadoğu Projesi) yoluyla kaos halinde tutularak sistemin öz çıkarları temelinde çözümlenip yeniden yapılandırılmaya çalışılacaktır.

Sömürgeci rejimler

Derinliğine çözümlendiğinde, aslında tek hegemonik sistemin dünya geneline yayılmış ulus-devletleri BM üzerinde kontrollerine alıp istediği gibi kurup yıktığıdır. Saddam örneği çok nettir. Ortadoğu'daki ulus-devletleri bu sistemin birer valiliği olarak değerlendirmek, bizi toplumsal hakikatlere daha çok yaklaştıracaktır. Valiliklerin cumhuriyet veya krallık olmaları özlerini değiştirmeyecektir. Az bağımlılık, çok bağımsızlık birer palavradır. Kapitalist dünya sistemin temel sacayağı olan hegemonyasına hizmet amaçlı kurulan Ortadoğu'daki ulus-devletler, halklarını, bu sistem adına en katı bir biçimde sömürgeleştirmiştir. Bu anlamıyla da başarılı olmuşlardır. Dünya genelinde de aynı süreç işlemektedir. Ortadoğu'da derinleşen ve ancak vahşetle sürdürülebilen kaotik durumun temelinde bu sömürgesel rejimler yatmaktadır. Son neo-liberal finans kapital çağında olup bitenler bölge halklarını toptan işsizliğe mahkûm eder, kaynakları tüketir ve çevreyi bitirirken gerçekliği daha iyi kavrayabilmekteyiz. Son tahlilde sistemin paradan para kazanan yüzde onluk kesiminin tüm toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşam üzerinde kurduğu egemenliğini gizlemek için milliyetçi ve dinci fanatizmi sürekli gündemde tutması, ne ülkelerin kalkındığını gösterir ne de uluslarının bağımsızlığını kanıtlar. Halklar tarihlerinin en felaketli dönemini yaşarken toplumsal kültürün son kalıntıları ulus-devletin çarklarında eritilmektedir.

Üçüncü Dünya Savaşı'nın merkezi

Üçüncü Dünya Savaşı derken olası gelişmeleri de göz önünde bulunduruyoruz. Nükleer silah dahil en gelişkin silahlar kullanılacaktır. Sonuç, herhalde İkinci Dünya Savaşı sonrasının Avrupası'ndan pek farklı olmayacak, hatta çok daha ağır olacaktır. Şu son on yıllık aşamadaki gelişmelerle kıyaslandığında olası gelişmelerin dehşeti daha anlaşılır olacaktır. Bölgede kalması halinde hegemonik sistem, mevcut durumla yetinemez. Her hegemonik sistem gibi galebe çalmak isteyecektir. Bu da İran'ın Şia eksenli bölgesel etkinliğinden vazgeçip Şahlık dönemindeki gibi uysal bir konuma gelmesini gerektirecektir. İran rejiminin olası bu durumu kabul etmesi, ölümüyle özdeştir. Bütün belirtiler bölge üzerindeki etkinlik çabalarının artarak devam edeceğini göstermektedir. 'Üçüncü Dünya Savaşı'nın yeni bir aşaması olasılık dışı değildir. Şu anki kararsız denge durumu uzun süre devam edemez…Üçüncü Dünya Savaşı bir gerçektir ve ağırlık merkezi Ortadoğu coğrafyası ve kültürel ortamıdır. Sadece 'Üçüncü Dünya Savaşı'nın yoğunluk merkezi olan Irak'ta yaşananlar bile buradaki savaşın bir ülke ile ilgili olmadığını, dünya hegemonik güçlerinin çıkarları ve varlığı ile ilgili olduğunu gayet iyi açıklamaktadır. Bu savaş, ancak İran'ın tamamen etkisizleştirilmesi, Irak ve Afganistan'ın istikrara kavuşturulması, Çin'in ve Latin Amerika'nın tehdit olmaktan çıkarılmasıyla sonlandırılabilir. Dolayısıyla savaşın daha ortalarındayız.

→

Bazen diplomasi, bazen şiddet yoğunlaşacaktır. Gündeme şiddetli ve kontrollü ekonomik krizlerle müdahale edilecektir. Alanların önceliği değişecek ama şöyle veya böyle savaş, komple olarak birçok alanda cereyan edecektir. Ancak savaşın bu temel doğası göz önüne getirildiğinde bana yönelik 1998 operasyonunun neden uluslararası çapta yürütüldüğü ve NATO'nun en büyük Gladio operasyonu olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

İran kendi hegemonyasını dayattı

1979 İran İslâm Devrimi, Ortadoğu'ya özgü sınırları çizilen ulus-devlet minimalizmine ve denge sistemine karşı önemli bir tavır geliştirdi. Başından itibaren İsrail hegemonyasına karşı kendi hegemonyasını dayattı. Türkiye Cumhuriyeti ve Arap ulus-devletleri, İsrail'i mümkün kılan ulus-devlet sisteminin meşruiyetini kabul etmiş oldukları halde İran İslâm Devrimi, tüm tutarsızlığına rağmen çizilen statüyü olduğu gibi kabul etmemiş, karşı hegemonyayı oluşturma çabasına girişmiştir. Günümüzde gözlemlenen İran-İsrail gerginliği, sadece iki ulus-devlet arasında olmayıp hegemonya peşinde koşan iki güç sistemi arasında cereyan etmektedir.

Peki çözüm nasıl olacak?

Çözümün, demokratik ulus, onun bedenleşmiş hali olan demokratik özerklik modeliyle gerçekleşebileceğine inanmaktayım. Demokratik Özerklik Modeli, sadece Kürtler ve Kürt Sorununun çözümü için değil benzer sorunları yaşayan Arap, Türk, İran, Afganistan, Kafkasya toplumları ve diğer tüm toplulukların sorunlarının çözümü için de hayati önem taşımaktadır. Bunun için gerekli tek şart, Türkiye, Suriye ve İran hükümetlerinin siyaseten çözüm iradesi göstermeleridir. Tarihsel-toplumsal gerçekliğin de kanıtladığı gibi tüm bu devletlerle var olan sorunların ancak demokratik özerklik temelinde, barış içinde ve demokratik siyasal yöntemlerle çözülebileceğine inanmaktadır. Eğer ulus-devletler, bu gerçekleri ve demokratik anayasal çözümleri kabul etmezlerse kendini demokratik özerk bir siyasi otorite olarak yaşatabilecek ve savunabilecek güçte ve kararlılıktadır.

Demokratik Özerklik Çözümü iki yolla uygulanabilir: Birinci yol, ulus-devletlerle uzlaşmayı esas alır. Somut ifadesini demokratik anayasal çözümde bulur. Halklar ve kültürlerin tarihsel-toplumsal mirasına saygı gösterir. Bu mirasların kendilerini ifade etme ve örgütlenme özgürlüklerini, vazgeçilmez temel anayasal haklardan sayar. Demokratik özerklik, bu hakların temel ilkesidir. Bu ilkenin başlıca koşulları, egemen ulus-devletin her türlü inkâr ve imha politikasından vazgeçmesi, ezilen ulusun da kendi öz ulus-devletçiğini kurma fikrini terk etmesidir. Her iki ulus, bu yönlü devletçi eğilimlerden vazgeçmedikçe Demokratik Özerklik Projesinin hayata geçirilmesi zordur. AB ülkelerinin üç yüzyılı aşan ulus-devlet deneyimlerinin sonunda vardığı aşama, ulus-devletlerin bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunların çözümünde demokratik özerkliği en iyi çözüm modeli olarak kabul etmeleridir.

Demokratik özerkliğin ikinci çözüm yolu, ulus-devletlerle uzlaşmaya dayalı olmayan, kendi projesini tek taraflı pratikleştirme yoludur. Geniş anlamda demokratik özerkliğin boyutlarını hayata geçirerek Kürtlerin demokratik ulus olma hakkını gerçekleştirir. Şüphesiz bu durumda, bu tek taraflı demokratik ulus olma yolunu kabul etmeyecek olan egemen ulus devletlerle çatışmalar yoğunlaşacaktır. Kürtler bu durumda ulus devletlerin ister tek tek ister ortaklaşa saldırıları karşısında 'varlıklarını korumak ve özgür yaşamak için topyekûn seferberlik ve savaş pozisyonuna geçmek'ten başka çare bulamayacaktır. Savaş içinde olası bir uzlaşma veya bağımsızlık sağlanıncaya kadar özsavunmaları temelinde, demokratik ulus olmayı tüm boyutlarıyla ve öz güçleriyle geliştirmek ve gerçekleştirmekten geri durmayacaklardır. Daha şimdiden Irak, İran, Suriye ve Türkiye'deki ulus-devletlerin yol açtığı bunalım, çatışma ve çıkmazların aşılmasında Demokratik Ulus Çözümü dışında bir olasılık pek gözükmemektedir.

Ulus devletçilik mantığı aşılmadıkça hiçbir proje, Ortadoğu'yu yaşadığı derin bunalımlar ve sorunlardan kurtaramaz, çatışmalar ve savaşlardan alıkoyamaz. Gerek var olan Arap Birliği gerekse İslâm Konferansı Örgütleri, aynı ulus devlet mantığıyla sakatlanmış oldukları için, hiçbir sorunu çözümleyici rolleri olmamıştır. Mevcut zihniyet ve yapılanmalarını aşmadıkça çözüm şansları da olamaz. Tüm bu eski ve yeni ulus devlet oyunlarının Ortadoğu'yu getirdiği durum gözler önündedir. Ortadoğu'nun bu durumu bütün açıklığıyla sergilediğimiz gibi yapısaldır ve bu da ulus devletçilikten kaynaklanmaktadır.

Bitmemiş hesapların konsolidasyonu

Bir kaos döneminden geçildiği açıktır. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında da benzer süreçler yaşanmıştır. Birincisinde Sovyetler Birliği, ikincisinde faşist Almanya, kaostan çıkışta dengesiz iktidar bloklarının oluşmasına yol açtı. İki büyük imparatorluğun (Osmanlı ve İran İmparatorlukları) kalıntısından ortaya çıkan tüm devletler, ne Sovyet ne de Batı klasik sistemini hazmedecek durumdaydılar. Sistemler arası güç dengesinden yararlanarak 1990'lara kadar gelebildiler. Sovyetlerin çözülüşüyle bozulan denge iktidar parçalarını daha da serserileştirdi. Yeni hakim küresel sistemle bu biçimde yaşanamazdı. ABD'nin bir koalisyonla bölgeye girişi bu nedenledir. Sistemin parçalı kriz durumu bölgede tam bir kaos niteliğindedir. Üçüncü Dünya Savaşı benzetmesi kendine özgü koşullar altında pek yabana atılamaz. Aslında Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sonrasında bitmemiş hesapların konsolidasyonu söz konusudur. Yeni despotik rejimlerin gündeme sokulması küreselleşmenin mantığına uygun düşmemektedir. Sistem, devlet bloklarına değil talepkâr halk yığınlarına açılmak zorundadır. Bu da zenginliklerden pay alma ve demokrasiyi gerektirmektedir.

> Üçüncü Dünya Savaşı bir gerçektir ve ağırlık merkezi Ortadoğu coğrafyası ve kültürel ortamıdır. Bu savaş, ancak İran'ın tamamen etkisizleştirilmesi, Irak ve Afganistan'ın istikrara kavuşturulması, Çin'in ve Latin Amerika'nın tehdit olmaktan çıkarılmasıyla sonlandırılabilir. Dolayısıyla savaşın daha ortalarındayız.

Demokratikleşmezlerse giderler

Coğrafya, artan nüfus ve yoğunlaşan sosyo-ekonomik bunalım, kapsamlı isyan ve savaşlar için her şeyi sunmaktadır. Yeni bir patlama, çeyrek bir asrın daha kaybı anlamına gelebilir. Sonuçta yine aynı noktaya gelinecektir. Sorunun kökenindeki güvensizlik, korku ve aşırı dogmatik yaklaşımlar; 20. yüzyıl hatta tüm 19. ve 20. yüzyıl boyunca çağdaş bir yaklaşımı devre dışı bıraktı. 21. yüzyılın artık böyle yürümemesi gerektiği açıktır. Zaten mevcut statüyü çağa kabul ettirmek imkânsızdır. Bundan çıkışın yolu demokratikleşmedir. Bu diyalektiği Irak ve halen yaşanan Suriye örneğinde gözlemek zor değildir. Saddam demokratikleşmediği için gitti, Esat demokratikleşmediği için Suriye'nin durumu ortada. Eğer demokratikleşmezse İran da Türkiye de Iraklaşır, Suriyelileşir.

** Bu yazı, Öcalan'ın savunmalarından derlenmiştir.*

> Çıkışın yolu demokratikleşmedir. Saddam demokratikleşmediği için gitti, Esat demokratikleşmediği için Suriye'nin durumu ortada. Eğer demokratikleşmezse İran da Türkiye de Iraklaşır, Suriyelileşir.

Bütün çağların vebası:
SAVAŞLAR

● Bireyin savaş yeteneğini soyluluğunun özellikleri arasında sayan Homeros Destanları, sanki korku filmlerinin "Zombi" yaratıkları gibi kanla beslenen milliyetçi ideolojilerin en ilkel modeli olan Türk milliyetçiliğinin öyküsüdür. İhanetin, hilenin, zulmün ve zalimlerin yaşadığı dayanılmaz korku krizlerinin kaynağı olan o zehrin öyküsüdür tarih ve tarih anlatımı.

Sınıfsız toplumlarda korunmaya yönelik savunma savaşları, sınıflarla birlikte insanın insanı köleleştirmek için kullandığı bir araçtır artık. "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" adlı eserinde Engels şu tanımlamayı yapar: "Birinci büyük toplumsal iş bölümü ile köleler ve köle sahipleri (yönetenler ve yönetilenler) olarak iki temel sınıfa ayrılan yeni toplumsal biçimlenme, kadının köleleştirilmesi ve erkek egemenliğinin zaferini de yarattı. Avcı erkek, üretimden elde ettiği silah kullanım yeteneğini savaşta uygulayacak ve yeni ekonomik sektörün sahibi olacaktır. Küçük zanaatları tarımdan ayıran ikinci büyük toplumsal iş bölümü sonrasında, değişim yöntemlerinin gelişmesi ve ticaretin önemli bir ekonomik sektör olarak ortaya çıkması ile (Barbarlık Çağı'nın orta ve yukarı aşaması), toplumda özgür yurttaş-köle ayrımının yanı sıra zengin-yoksul ayırımı da ortaya çıkar. Bu ekonomik değişime uygun olarak toplumun gens (aşiret) yapılanması değişime uğramak zorundadır. "Halkın askeri şefi –rex, bazileus, thiudans- vazgeçilmez, sürekli bir görevli durumunu kazanır. Askeri şef, konsey, halk meclisi; işte gentlice örgütlenmenin, bir askeri demokrasi olmak için dönüşmüş bulunan organları bunlardır. Askerî –çünkü savaş ve savaş için örgütlenme, şimdi halk yaşamının düzenli görevleri haline gelmiştir. Servet sahibi olmayı, yaşamın başlıca ereklerinden biri gibi gören halklarda, komşuların serveti tamah uyandırır. Bunlar barbar halklardır; yağma etmek, onlara, çalışarak kazanmaktan daha kolay, hatta daha onurlu görünür. Eskiden yalnızca bir zorbalığın öcünü almak ya da daralan bir toprağı genişletmek için yapılan savaş, şimdi yalnızca yağma için yapılır ve sürekli bir sanayi kolu durumuna gelir. Yeni müstahkem kentlerin çevresinde korkutucu surların dikilmesi nedensiz değildir; bu surların hendeklerinde, gentlice örgütlenmenin kuyu gibi mezarı açılırken, kuleleri uygarlık içinde yükselir."

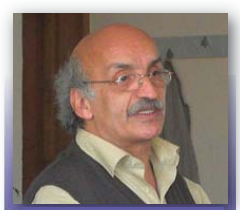

Metin AYÇİÇEK

İlk sınıflı toplumlarda sistemin gereği sadece özgür yurttaşlar asker olabilirdi. Çünkü savaşlar ekonomik üretimde en büyük yere sahip olan köle emeğinin asli kaynağıydı. Yani ancak savaşan birey köle sahibi olabilirdi. Savaş, toplumun ekonomik zenginliğinin üretiminde en önemli araçlardan biridir artık.

***

Bireyin savaş yeteneğini soyluluğunun özellikleri arasında sayan Homeros Destanları, sanki korku filmlerinin "Zombi" yaratıkları gibi kanla beslenen milliyetçi ideolojilerin en ilkel modeli olan Türk Milliyetçiliği'nin de öyküsüdür. İhanetin, hilenin, zulmün ve zalimlerin yaşadığı dayanılmaz korku krizlerinin kaynağı olan o zehrin öyküsüdür tarih ve tarih anlatımı. Savaş teorisyeni olarak tanımlanan Prusyalı General Clausewitz, savaşı, bu gerçekliği temel alarak tanımlar: "Savaş, insan ilişkilerinin bir biçimidir... Savaş, siyasal, ekonomik, tarihsel bir olgudur... Savaş, kendisini doğuran siyasal sistemden ayrılamaz... Savaş, politikanın bir aracıdır."

Elbette geçmişte olduğundan daha farklı olarak günümüzde yoksul halkların "ölümden ya da sakat kalmaktan başka bir umut sunmayan" savaşa ikna edilebilmeleri çok da kolay olmamaktadır. Bu nedenle sonucu ne olursa olsun savaştan yaşamlarının daha da kötüleşmesinden başka bir "kârları" olmayan yoksul halkların savaşa ikna edilebilmeleri, onların savaşın kutsallığına inandırılmalarıyla mümkün olabilir. Kapitalizm, savaşların çıkar gerçeğinin bir yansıması olduğunu açık ifade etmekten çekinmez. Rahip Malthus savaşların yararını öve öve bitiremez. "Salgın hastalıklar ve savaşlar, çoğalan nüfusun azalması için çok önemli iki araçtır" diyerek, dualarında tanrıdan salgın hastalık, yöneticiden savaş ister.

Machiavelli, hükümdarın görevlerini tanımladığı ünlü eserinde, "bir hükümdarın, üzerine çalışması gereken tek konu savaştır; onun için barış, yalnızca bir soluk alma dönemi olmalıdır" derken, kapitalist devlet iktidarlarının önüne neredeyse biricik görev olarak getirmekteydi savaşı. Demek ki, eski Yunan filozoflarından Cicero'nun "barışların en haksızını, savaşların en haklısına yeğlerim" demesi de gelecek kuşak düşünürlerin düşünmesine yetmemişti."

Bilimci Darwin, doğada savaşın esas olduğunu öne sürer. Darwin'den aldığı materyali kullanan Sosyal Darwinizm ise Nazizm'in felsefi temellerini oluşturur. Pangermenizmin askeri kuramcısı General Friedrich von Bernhardi "Savaş biyolojik bir gereksinmedir, doğadaki unsurların çatışması kadar gereklidir; biyolojik yönden de yerinde sonuçlar verir. Çünkü bu sonuçlar, varlıklarının temel özellikleriyle ilgilidir" diyerek savaşın kaçınılmazlığına, neredeyse bir kader olduğuna bizleri inandırmak ister.

Ve, "Türkiye'de doğmuş ve parlamakta olan yıldız bize izleyeceğimiz yolu gösteriyor. Atatürk öyle büyük bir karakter ki daima çağımızın en büyük adamından daha ileri olacaktır" diyerek Mustafa Kemal'e övgüler dizen faşist Hitler'i tarih yanıltmaz. (S. Vyryonis, Jr. Aktaran. Yörük, Zafer. Türk Kimliği. Sosyalizmin Sorunları Kitap Dizisi II. Irkçılık ve Milliyetçilik. 1995. s. 61.) "Irkçılık, ırkların eşitliğine asla inanmaz. Irkçılık, dünyayı yöneten kutsal iradeye uyarak, en iyinin ve en kudretlinin zaferini kolaylaştırmak, kötü ve zayıf olanların boyun eğmesini sağlamak görevi ile yükümlüdür" diyerek ırkçı düşüncelerini savaşla bütünleştiren Hitler gibi, 1932 yılı Ekim ayında Mustafa Kemal başkanlığında gerçekleştirilen Birinci Türk Tarih Kongresi'nde "ari ırkın sadece Türk ırkı olduğu" iddiasıyla yola çıkan Türk ırkçılığı, Anadolu-Mezopotamya topraklarında Osmanlı'nın egemenliğini tesis etmek amacıyla başlattığı halk katliamları ve soykırımlar geleneğini Cumhuriyet Türkiyesi adıyla sürdürmeye devam etti.

Osmanlı Devleti'nin, yaşamının son dört yüzyılında toplam 232 yıl savaşmış olduğunu hatırlamak, günümüzü anlayabilmek için yeterlidir. (XVI. yy 80.5 yıl; XVII. yy 89 yıl; XVIII. yy 23 yıl; XIX. yy 39.5 yıl.)

***

Hitler ile çağdaş olan Kemalizmin müritlerinden Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt, 1930 yılında, üniversitelerde ders olarak okuttuğu Türk İnkılâbı Tarihi'nde, "Türk'ün en kötüsü, Türk olmayanın en iyisinden iyidir" demekteydi. Ve devam ederek; "Sadece Türk milletinin bu memlekette milli haklar isteğinde bulunma hakkı vardır. Diğer unsurların böyle bir hak talebinde bulunmalarına imkân tanınmaz... Gerçekleri saklamanın gereği yoktur. Türkler bu memleketin yegâne efendileridir. Türk orijininden gelmeyenlerin bu memlekette sadece bir hakları vardır: Asil Türk milletine kusursuz olarak hizmetkârlık ve kölelik etmek!"

Ve dönemin ırkçı-Turancı düşüncelerin üreticisi ve savunucusu olan Ziya Gökalp, Türk Gücü Cemiyeti için "Yeni Attila" marşını yazarak cemiyet üyesi gençliğin fetih duygularını diriltmeye çalışmıştır.

Atatürk'ün başbakanı Şükrü Saraçoğlu ise 1930'da Türk politikasının ve "Türk" kavramının içeriğini Meclis kürsüsünden şöyle tanımlıyordu: "Biz Türküz, Türkçüyüz ve daima Türkçü kalacağız. Bizim için Türkçülük bir kan meselesi olduğu kadar ve lâakal o kadar bir vicdan ve kültür meselesidir!" Başbakan'ın bu konuşması mecliste ayakta alkışlanmıştır. Irkçı-faşistlerden Türkeş, 1942'de ırkçılıkla yargılandığı bir davada Saraçoğlu ve dönemin iktidarı için şunları söyler: "İktidardaki başbakan Şükrü Saraçoğlu'nun milliyet anlayışındaki ırkçılık dozuna ancak Hitler'in nasyonalizmindeki Cermen ırkçılığı dozu denk gelebilirdi. Saraçoğlu'nun bu demecinin dışında o günün devleti her alanda ırkçı bir tutum içindeydi." Aynı Türkeş, 1980 sonrası kendisini yargılayan askeri mahkemede de, "benim düşüncelerim iktidarda, oysa ben tutukluyum, ne tezat" demiştir.

Çanakkale Savaşı sırasında Osmanlı Genelkurmay Başkanı, general Friedrich Bronsart von Schellendorff'dur. Ana Savaş karargahı da Alman kurmay heyetinin belirleyiciliği altında çalışmaktaydı -ki Mustafa Kemal, yarbay rütbesinde bir cephe komutanıdır-, Çanakkale savaşının komutanı Osmanlı 1. Ordu Komutanı ve Gelibolu'da kurulan V. Ordu Kumandanı olan General Otto Liman von Sanders'tir. Sanders, Osmanlı ordusundaki çalışmalarını ve Gelibolu savaşı anılarını "Türkiye'de 5 Yıl" isimli kitapta topladı.

Savaş hayranlığı bütün faşist ideolojilerin temelini oluşturur. Türkeş'in önderi faşist ideolog Nihal Atsız, savaşların Türk "milleti" için ifade ettiği anlamı şöyle dile getiriyor.

Tabiatın yürüyüşü belki yavaştır
Hız verecek biricik şey ona, savaştır
Savaş... Bunun tadını ey Türk sen bulamazsın
Ne sevgili yanında, ne baba ocağında.

"Türk ırkçılığının Alman ırkçılığından çok eski olduğu belgelerle meydandadır" diyen Alparslan Türkeş'in hocası Nihal Atsız, yapıtlarında, başkalarını egemenlik altına almak için gerçekleştirilecek savaşın bir insan için nasıl büyük bir şeref olduğunu her yazısında uzun uzun anlatır.

Ve bu gelenek yeni kuşak faşistleri tarafından da sürdürülerek genç kuşaklara ulaştırılır. Ülkücü faşist cinayet örgütünün liderlerinden olan Necdet Sevinç, bu geleneği şöyle yineler: "Savaş, yaşamanın ve milli hayatı idame ettirmenin tek şartıdır. Barış anlaşmaları ise yorgun savaşçıların dinlenmesi amacıyla imzalanan vakit kazanma sözleşmeleridir. Bir Türk milliyetçisi, barışı yeni savaşların aracı olduğu için sevebilir, aksi halde asla...

"Dünyanın neresinde bir Türk varsa bizim tabii hudutlarımız oradan başlar!

"Biz Türksüz bir dünyanın mevcudiyetini düşünmektense, o dünyanın bizim yüzümüzden infilâk etmesini daha uygun buluyor ve böyle bir düşünceye sahip olmakla da gurur duyuyoruz... Yeryüzünde tek devlet olmak Türk genci için ülkülerin en soylusudur... Millî devlet fetih ruhunun millî benliğe yeniden hâkim olmasını muhakkak gerçekleştirecektir." (Necdet Sevinç. Ülkücüye Notlar.)

***

Elbette her savaşı haksız olarak tanımlamak mümkün değildir. Özgürlükleri gasp edilmiş, sömürgeleştirilmiş, işgal edilmiş bağımlı yarı-bağımlı ülkelerde halkların özgürlük için verdikleri her mücadele elbette bir öz savunma, var olma, inkâr ve imhaya karşı her türden mücadele yöntemleriyle direniş hareketleri biçim olarak "savaş" olarak tanımlansa da özü itibarıyla temel insan haklarından biridir ve elbette meşrudur. Bu türden öz savunma hareketlerinin "terör" olarak tanımlanması ise egemen sınıfların çok kullandıkları bildik bir karalama çabasından başka bir şey değildir. Anadolu-Mezopotamya topraklarında inkâr ve imhanın hedefi olmuş halkların sesi olarak ortaya çıkmış olan Kürdistan Özgürlük Hareketi de bu değerlendirme kapsamı içerisindedir ve elbette meşru bir öz savunma hareketidir. "Kürdistan Özgürlük Hareketi, savaşı, barışçıl ve demokratik bütün yolları kapatılmış olan bir ortamda, barışı sağlayabilmenin zorunlu yolu olduğu için, istemeyerek de olsa başvurduğu bir araç olarak tanımlıyor; savaşı lânetliyor, ebedi bir barışın yaratılabilmesi için de olsa kan döküldüğü için rahatsızlık duyuyor; diğer yolları kapatıldığı için 'barış için savaşmak' zorunda olduğunu vurguluyordu… Savaşı, ulus olarak yaşamanın vazgeçilmez besini olarak benimsemek yerine, halkların özgürleştirilmesi uğruna geçici olarak başvurulan, ve tarih sahnesinden silinmesi zorunlu olan bir kötülük olarak tanımlıyordu."

***

Savaş, zıt çıkarlara sahip sınıflar/uluslararası politikanın araçlarından birisi olduğuna ve uzlaşmaz (antagonist) çıkar çatışmalarının sonucu olarak ortaya çıktığına göre, bu tür bölünmüşlüğü yaşayan bir toplumda (ya da dünyada) savaşların kaçınılmaz olduğundan söz ederek, önemli bir şey söylemiş olmayız. Ama böylesi bir analizin önemi, üretilecek barış politikalarının kurgulanmasında belirgin olarak ortaya çıkacaktır.

"İnsanlık, sonuç olarak, kısaca iki tür 'barış' tanır, bilir, yaşar, kabul eder olagelmiştir: Birincisi, güçlünün, gücü yoluyla, savaş ve şiddete dayanarak dayattığı barış, yani galibin diktat'ı olmuştu hep. İkincisiyse, güçlerin, şiddet kullanma irade ve yetilerinin dengelenmesi yoluyla kurulan, yani yine güce ve şiddete, sinmeye, sindirmeye, misilleme tehdidine dayanan denge biçiminde ortaya çıkmıştır... Burada sadece 'şiddetin olmadığı ortam'dır barış, 'savaşın yokluğu'dur, sadece düzen ve istikrardır, sadece kanun ve nizam hâkimiyetidir." (Gerger, Haluk. Barış Üstüne Hapishane Notları. Cogito Üç Aylık Düşünce Dergisi. 'Barış ve Savaş' özel sayısı. Sayı 3. 1995. s. 60.)

O halde sınıflı toplumlar çağında ne sınıf savaşlarının (iç savaş) ne de devletler arası savaşların bütünüyle ortadan kalkabileceğini düşünmek, ancak güzel bir düş olarak değerlendirilebilir. Buradan, hiç olmazsa teorik düzlemde, bugünden geleceğe yönelik yapılabilecek bu saptamayı Engels'ten şöyle alabiliriz: "Eğer uluslararası barış sağlanacaksa, önce kaçınılması mümkün olan bütün ulusal sürtüşmeler giderilmeli, her halk bağımsız ve kendi evinin efendisi olmalıdır." (Engels. Tarihte Zorun Rolü).

***

Açıktır ki, Birinci ve İkinci Emperyalistler Arası Paylaşım Savaşları'nda olduğu gibi uluslararası çatışmalar bütünüyle egemen sınıflar arası çatışmalardır. Üzerine vurgu yaparak bir kez daha söylemek gerekir: Ülkeler arasında ulusal sürtüşmelerden kaynaklı savaşların altında da elbette sadece aynı neden yatmaktadır. Ve elbette, sosyalistler, egemen sınıfların kendi aralarında giriştikleri çıkar çatışmalarının ifadesi olan ülkeler arası savaşlarda, "ana yurdun savunması" gerekçesiyle, şu ya da bu egemen sınıfın (ve devletinin) yanında yer almazlar. Tersine, böylesi savaş ortamlarında, "ana yurdun savunması" adına kendi devleti yanında savaşmak yerine, savaşı bir iç savaşa dönüştürerek, kendi egemenlerinin iktidarına karşı yönlendirmeleri gerekir. "Gerici bir savaşta, devrimci bir sınıf, hükümetinin yenilmesini istemekten başka bir şey yapamayacağı gibi hükümetinin askeri başarısızlıkları ile onu devirme imkanlarının arttığını görmemezlik de edemez." (Lenin.)

YENİ SAVAŞLAR

Yeni savaşlar kavramı günümüzde yaşanan iki tür farklı tarihsel seyirler izleyen ancak birbiri ile bağlanan çatışma mantığına atıf yapıyor. Bunlardan birincisinin (biopolitik) klasikleşmiş örneği, Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan ve Irak işgali. Ancak aynı zamanda İsrail'in Filistin'de, Türkiye'nin ise Kürdistan'da sürdürdüğü işgal siyasetini de kapsıyor.

Nazan ÜSTÜNDAĞ

Coğrafya, sosyoloji ve siyaset bilimi alanında çalışan akademisyenler, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla başlayan ve İkiz Kuleler'e yapılan saldırı sonrasında dilini ve biçimini sabitleyerek egemenleştiren son 30 yıldır yaşadığımız durumu tariflemek için "yeni savaşlar" kavramını kullanıyorlar. Bu akademisyenlere göre dünya –eğer soğuk savaşa üçüncü dünya savaşı adını verecek olursak- dördüncü bir dünya savaşından geçiyor. Bu savaş, soğuk savaş dönemindeki kontrollü gerilim ve çatışma siyasetinin yerini almış durumda. Dördüncü dünya savaşı sürekli ve bağlantısız görünen ancak yaygınlaşan, tarafları çoklu ve sonucu sürekli ertelenen ve görece küçük ölçekli savaşlardan oluşuyor. Yeni savaşlar birazdan bahsedeceğim gibi hem nekro-politik (ölüm siyaseti) hem de biopolitik (yaşamı belirleme siyaseti) mantıklar tarafından biçimlenen bir şekilde yürütülüyor.

Clausewitz'in, zamanında siyasetin şiddet araçları ile devam ettirilmesi olarak tahlil ettiği, devletler arası cereyan eden ve bölgesel egemenlik çatışması şeklinde tezahür eden savaşlardan farklı olarak biopolitik ve nekropolitik savaş mantıkları, savaşı mutlaklaştırıyor ve siyaseti savaşın bir uzantısı haline getiriyor. Soğuk savaşın sonunun devletler ve örgütler arasında yapılacak barış anlaşmaları ile sona ereceğini uman ve 1980'lerde devreye giren barış rejimleri de böylece tedavülden kalkıyor.

Yeni savaşlar kavramı günümüzde yaşanan iki tür farklı tarihsel seyirler izleyen ancak birbiri ile bağlanan çatışma mantığına atıf yapıyor. Bunlardan birincisinin (biopolitik) klasikleşmiş örneği, Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan ve Irak işgali. Ancak aynı zamanda İsrail'in Filistin'de, Türkiye'nin ise Kürdistan'da sürdürdüğü işgal siyasetini de kapsıyor. Bu savaşlar, siyaset biliminin yumuşak ve sert olarak ayırdığı zor kullanım ve siyasal ve kültürel hegemonya stratejilerini birleştiriyor, genellikle ciddi halk desteği alıyor ve amaçları "demokrasi getirmek," "terörizmi bitirmek," "barış sağlamak" ya da "güvenlik" gibi son derece soyut kavramlarla tanımlanmış olduğu ölçüde kesintisiz olarak sürüyor.

Yeni savaşlar adı altında ele alınan ikinci çatışma mantığının (nekropolitik) klasikleşmiş örneği ise eski Yugoslavya ve Afrika'da 1990'lar boyunca yaşanmış, şimdi ise Ortadoğu'yu yoğun olarak etkisi altına almış savaşlar. Bunlar özellikle devlet güçsüzleştiğinde paramiliter gruplar eliyle birçok cephede ve birçok aktör tarafından sürdürülen savaşlar. Her ne kadar küresel güçler ve sermaye bu savaşları etkilese de, birçok ittifak sahada belirleniyor ve düşmanın kim olduğu her an değişebiliyor.

Akademisyenler birinci çatışma türünden bahsederken genellikle biopolitik, ikincisinden bahsederken ise nekropolitik ismini kullanmayı tercih ediyorlar. Ancak bu ayırım okuyucuyu yanıltmasın. İki politika ya da mantık biçimi de bu iki tür savaşta kullanılıyor. Ayırım; birincisinin kendine biçtiği amacın "pozitif" olması, yani yaşatmak ya da kaliteli yaşatmak amacı ile öldürdüğünü iddia etmesinden kaynaklanıyor. Ancak hem artık, örneğin IŞİD gibi paramiliter yapıların da halka hizmet ve halkı katletmeyi bir arada yapması hem de devletlerin de kendilerini tüm uluslararası hukuk kurallardan azade hale getirerek keyfi ölüm ve felaket saçması sebebiyle bu ayrımlar kullanışlılığını büyük ölçüde yitirdi.

Bir kez daha altını çizmek gerekirse biopolitik savaşlar yaşam adına ve sözde yaşamı korumak için yapılan savaşlar. Bunlar liberal demokrasi, istikrar ya da güvenlik gibi neo-liberal söylemlerden besleniyorlar. Özellikle kapitalizm ve liberalizmin kendini rakipsiz ve doğrunun tek temsilcisi olarak görmeleriyle birlikte ortaya çıktılar. Biopolitik savaşlar "insanlığa-karşı" olarak tanımlanan aktörlerin "temizlenmesi" mantığından besleniyorlar. Genel olarak bunların beş özelliğinden bahsedebiliriz.

Birincisi; yukarıda da belirttiğim gibi savaşa sorgulanması mümkün olmayan ve depolitize söylemler aracılığıyla girişiliyor: Örneğin insanlık, birlik, ilerleme ya da güvenlik gibi. İkinci olarak bu savaşlar sürekli, sonu görünmeyen ve genişleyen savaşlar. Anlaşmaların bunları bitirmesi mümkün değil, çünkü her grup, bölge ya da kent, egemen değerler tarafından tamamıyla asimile olmadığı sürece bir tehdit teşkil etmekle suçlanabiliyor ve "terörist" ya da destekçi ilan edilerek düşman haline gelebiliyor.

Üçüncü olarak bu savaşların siyasi anlamdan boşaltılmış olması "şehit" kavramını da geçersizleştirebiliyor ve bu nedenle bu savaşların mümkün olacak en az ölümle, teknoloji, paralı askerler ve uzaktan yönlendirilen ve belli bir otorite delege edilmiş yabancı güçlerle yürütülmesi isteniyor. Dördüncü olarak bu savaşlar genellikle şehir alanlarında yürütülüyor ve şehrin yaşam damarlarını, elektrik ağlarını, su şebekelerini, yollarını vs. savaş alanı olarak kullanıyor. Savaşan devlet bir yandan kenti bozarken bir yandan da yeniden inşa ederek kendine taraftar kazanmaya çalışılıyor. Bu savaşlarda tecrit, sokağa çıkmanın engellenmesi, hastanelerin kuşatılması, ancak aynı anda sadık gruplara hizmet verilmesi gibi isyan bastıran türde taktikler benimseniyor. Aynı zamanda şiddet araçları da çok çeşitli ve insansız hava uçaklarının saldırılarından göz yaşartıcı gaza kadar çok farklı ve hepsi de "düşmanı" şeyleştirmeye, nesneleştirmeye yönelik güç kullanımları gözlenebiliyor. Son olarak bu savaşların sahada olduğu kadar temsili düzeyde de kazanılması gerekli ve bundan dolayı yine çok çeşitli medya taktikleriyle (miğferlere kamera yerleştirilmesinden İHA'ların çektiği videolara kadar) pazarlanması ve böylelikle savaşa para akımının ve toplum desteğinin devam ettirilmesi önem taşıyor.

Bu tür savaşlarda "barış" durumu olamadığı gibi çatışmasız zamanlar da ancak savaşın başka araçlarla devam etmesi olarak anlaşılabiliyor.

Yeni savaşlar adı altında ele alınan ikinci çatışma mantığının (necropolitik) klasikleşmiş örneği ise eski Yugoslavya ve Afrika'da 1990'lar boyunca yaşanmış şimdi ise Ortadoğu'yu yoğun olarak etkisi altına almış savaşlar. Bunlar özellikle devlet güçsüzleştiğinde paramiliter gruplar eliyle bir çok cephede ve birçok aktör tarafından sürdürülen savaşlar.

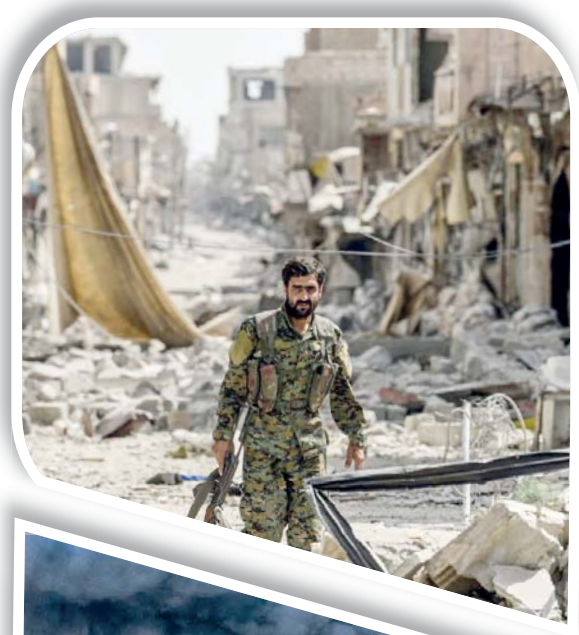

Çatışmasız zamanlar, muhalefetin sıfırlanması, alanların sermaye yatırımına açılması, polis ve atanmış bürokratlar aracılığıyla güvenlik sağlanması için kullanılıyor. Bu dönem aynı zamanda, savaş ekonomisinde zenginleşmiş savaş baronlarının siyasi güç kazanması ve ekonominin başka alanlarına yatırım yapması ve birikmiş sermayenin küresel ekonomiye hukuksal bir giriş yapması için de önemli. Sermaye ile bu tür savaşların ilişkisi bir tek bu biçimde değil elbette. Yerinden göç ettirilmiş ve kendini bulundukları ağlar içinde yeniden üretebilme kapasitesini yitirmiş topluluklar da küresel pazara dezavantajlı bir konumdan ve bağımlı olarak dahil ediliyor. Doğal kaynaklar askeri güç ve yerel işbirlikçiler sayesinde kontrol altına alınıyor. Son olarak bu tür savaşlar Ortadoğu'nun tamamında tanık olduğumuz gibi olağanüstü haller yaratarak yerel halkın toplumsal, ekonomik ve siyasi talep üretmelerini de engelliyor.

Başta belirttiğimiz gibi yeni savaşların diğer yüzü ölüm, yıkım ve çaresizliğin pazarlanan bir değer olarak üretildiği nekropolitik mantıktan oluşuyor. Nekropolitik mantık yaşamı savunma iddiasında değil, tam tersine ölü bedenler, kopmuş organlar ve parçalanmış yaralar nekropolitik mantığın yan ürünü değil doğrudan birincil üretimi.

Nekropolitik kavramı antropolog Achille Mmebe tarafından 2000'lerin başında Afrika'yı tariflemek için ortaya atıldıktan hemen sonra popülerleşti. Günümüzde nekropolitik deyince akla öncelikle Suriye ve Libya, hemen sonra ise Orta Amerika geliyor. Nitekim devletleşme iddiası ve arzusu olan IŞİD ile birlikte nekropolitik mantığın yepyeni ve daha "evrensel" bir düzleme çekildiği söylenebilir. Mmebe'ye göre nekropolitik savaşlar esas olarak ulus devletin siyasi ve iktisadi küreselleşme karşısında zayıf düşmesiyle birlikte ortaya çıkan devlet dışı örgütler ve paramiliterler tarafından yürütülüyor. Devletlerin ticari trafiğin kontrolünü ve şiddet üzerindeki tekelini yitirmesi ve vatandaşlarıyla arasındaki devlet memuriyeti ve sosyal haklara dayalı ilişkisinin geçersizleşmesi ile birlikte birçok ülkenin doğal kaynakları etrafında ve sınır bölgelerinde, ortaya muğlak ideolojilerine rağmen etkili bir mağduriyet ve intikam hikayeleri anlatma kapasitesi olan devlet dışı örgütler çıkıyor. Bunlar kısa zamanda küresel savaş rejimlerine dahil olarak kendini yeniden üretecek araçlara kavuşuyorlar.

Nekropolitik savaşların da birkaç ortak özelliği bulunuyor. Bunların birincisi şu: Nekropolitik savaşların ölçeği değişse de hepsi soykırımsal savaşlar: Belli grupları tamamen ortadan kaldırmayı ve belli bir alanı istenmeyen etnik, dini ya da ırksal olarak tanımlanan gruplardan tamamen "kurtarmayı" hedefliyorlar. Böylelikle bu alanları önce topyekün bir yağmaya daha sonra ise yeniden nüfuslandırmaya açmayı amaçlıyorlar. İkincisi bu savaşlarda ahlaki normları aşmak, savaşı cinselleştirmek, vahşileştirmek, güdüler ve itkilerle sürdürmek, böylelikle savaşı bir çeşit psikanalitik ve uygarlıksal gerileme olarak yaşamak ve kutlamak yaygın. İntihar ve cinayet, keyfi harcama, yağma, tecavüz ve katliam, kısacası değerlerin altüst edilişi ve aşırılık, küresel ekonomi ve siyasetin çeperlerinde yaşatılan birçok erkek için tarihsel sahneye çıkmanın ve o sahneyi yok saymanın bir yolu haline geliyor. Nitekim bu savaşlarda çocuklar ve kadınlar özellikle hedef seçiliyor ve Meksika'daki uyuşturucu çetelerinden IŞİD'e, Nijerya'dan Bolivya'ya kadın katliamları/kadın soykırımı küresel boyutta artan kadın cinayetlerini yeni bir boyuta taşıyor. Nekropolitik savaşlar da sonu gelmeyen savaşlar ve erkekler bu savaşlar sayesinde geçici ve ancak tekrar edilerek elde edilebilen bir haz, anlam ve kimlik dünyasına kavuşuyor ve bu dünyalarını doğrudan toprağa, mala, halkın emeğine ve kadın ve çocuklara el koyma yöntemiyle idame ettiriyorlar.

Tıpkı biopolitik mantık gibi nekropolitik mantık da maddi dünyada olduğu gibi temsiliyet düzeyinde de savaşıyor. Videolar, ses kayıtları ve savaş görüntüleri, savaş suçlarını saklamak şöyle dursun, yaratılan felaketlerin yaygın biçimde arşivlenmesini, tüketilmesini, korku yaymasını ve bu sayede şiddeti üretenlerin metafiziksel bir güç kazanmasını sağlıyor. Yeni savaşlarda şiddet bir yandan gündelikleşirken bir yandan da fetişleşiyor. Şiddet araçları gittikçe daha fazla erkeğin kullanabileceği bir biçimde demokratikleşirken, aynı zamanda seyirliğe dönüşüyor, kutsal ve iş bitirici bir hakimiyet yolu olarak arzuları ve anlam dünyalarını biçimlendiriyor.

Nekropolitik savaşlar aynı zamanda büyük sayılarda göçmen üretiyor ve bu göçmenleri küresel ekonomiye dahil ediyor. Göçmenler insani yardımın muhatapları, mülteci kamplarının sakinleri ve insan kaçakçılığının nesnesi olduğu gibi göçmenlerin bedenleri ve organları etrafında da formel ve enformel bir küresel değiş tokuş ekonomisi büyüyor. Hammadde olarak yararlanılan göçmen bedenlerinde kölelik ve kapitalizm bir kez daha iç içe geçiyor.

Yeni savaşların nekropolitik ve biopolitik mantıkları farklı sebeplerle, farklı ihtiyaçlara cevap olarak ve farklı konjonktürlerde gelişti. Ancak küresel güçler, nekropolitik savaşın aktörlerini gittikçe daha fazla işe yarar buluyorlar: Taşeron savaşçılar, kiralık askerler, uzaktan yönetilen insansız hava uçakları, yüksek teknolojik askeri mühimmat üreten firmalar ve küçük ölçekli silah üreticisi atölyeler gittikçe daha fazla savaş ihtiyacına göre şekillenen ve paranın, temsilin, gücün ve insan beden ve organlarının hızlıca değiş tokuş edildiği bir ekonomide buluştular. Böylelikle biopolitik mantık ve nekropolitik mantık birbirini besleyerek, gittikçe daha büyüyen çöller, yıkım ve dehşet alanları yaratıyor. Uluslararası hukuk ve barış rejimlerinin çöktüğü dünyanın ise henüz bu savaşlara dair ürettiği yeni bir barış alternatifi bulunmuyor. Özsavunma fikrinin böyle bir alternatifi nasıl barındırdığı ve hangi ölçekler ve biçimlerde örgütlenmesi gerektiği ise belki de böyle bir bağlamda en önemli tartışma konusu.

◗ Biopolitik mantık ve nekropolitik mantık birbirini besleyerek, gittikçe daha büyüyen çöller, yıkım ve dehşet alanları yaratıyor. Uluslararası hukuk ve barış rejimlerinin çöktüğü dünyanın ise henüz bu savaşlara dair ürettiği yeni bir barış alternatifi bulunmuyor. Özsavunma fikrinin böyle bir alternatifi nasıl barındırdığı ve hangi ölçekler ve biçimlerde örgütlenmesi gerektiği ise belki de böyle bir bağlamda en önemli tartışma konusu.

Libya Suriye hattında
TÜRK İŞGALİ

- Erdoğan açısından işler Libya'da yolunda gitseydi, Akdeniz üzerinden Libya-Avrupa göç yolu da Türkiye'nin denetimine girecek, Erdoğan bu göç yolunu da tıpkı Suriyeli mültecilerde olduğu gibi Avrupa'ya karşı önemli bir şantaj aracı olarak kullanacaktı.

Sîdar DERSIM

Bugün hâlâ ortaya çıkış şekliyle tartışılan 'Arap Baharı'nın duraklarından biri NATO'nun da müdahalesiyle büyük yıkıma sürüklenen ve içinden çıkılmaz bir duruma gelen Libya'ydı. Libya çok farklı aktörlerin açık ya da gizli hesaplaşma, ilişki ve çelişki içinde olduğu bir bölge durumunda.

Siyasetin klasik denklemiyle söylersek 'Libya, sadece Libya değildir'. Libya, Suriye'den, Türkiye'nin Akdeniz'deki yasadışı sondaj faaliyetlerinden, Rusya-Türkiye-Avrupa üçlüsü üzerinden yürüyen Türk Akım ve Kuzey Akım 2 doğalgaz boru hatları projesi ve ABD'nin karşıt hamlelerinden, Arap dünyasında Türkiye'ye karşı her gün şiddeti artan nefret dalgasından, hatta Türkiye'deki iç siyasetten ayrı ele alınamaz.

Petrol ve doğal gaz zengini, bir Kuzey Afrika ve Akdeniz ülkesi olan Libya, 2011'de Devlet Başkanı Albay Muammer Kaddafi'nin çetelerce öldürülmesinden bu yana büyük bir iç savaşla boğuşuyor.

Tarafların pozisyonu

Libya'nın yüzde 80'i, General Halife Hafter yönetimindeki Libya Ulusal Ordusu ve müttefiki Tobruk merkezli Libya Temsilciler Meclisi'nin kontrolünde. Trablus merkezli Müslüman Kardeşler kökenli ve TC-Katar destekli Fayez El Sarraj başkanlığındaki Mutabakat Hükümeti'nin askeri altyapısı ise El Kaide kökenli çetelerden oluşuyor. Ülkenin güneyinde daha çok çöl alanlarından oluşan bölge ise aşiret güçlerinin denetiminde.

Halen ülkeyi iç ve dış dengelerin nereye götüreceği çok net olmasa da, Erdoğan'ın şefliğini yaptığı AKP-MHP, Libya'da her geçen gün biraz daha batağa saplanıyor.

Arap Baharı'nın ardından Tunus ve Mısır'da kendisine yakın Müslüman Kardeşler kökenli yönetimlerin iş başına gelmesi, Erdoğan'ın Osmanlıcı ve İslam halifesi olma hayallerini oldukça kabartmıştı. Aynı dönemde Erdoğan ve AKP'si, devlet aygıtını da tümüyle ele geçirip palazlanma, Suriye'de yeni başlayan iç savaşta dengeleri kendi lehine değiştirme arayışındaydı.

Ancak Tunus'ta kendisine yakın rejimin seçimle el değiştirmesi, Mısır'da ise Erdoğan'ın kardeşi Muhammed Mursi'nin şimdiki Devlet Başkanı General Abdulfettah El Sisi tarafından devrilmesiyle, bu hayaller bir hayli ağır darbe aldı.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) savaş suçlarından dolayı hakkında yakalama kararı çıkarttığı Erdoğan'ın kankası Ömer El Beşir'in Nisan 2019'da Sudan'da tepetaklak devrilmesi ardından Erdoğan ve tayfası, Beşir'in hapsi boylamasını istemeden de olsa hazmetmek zorunda kaldı.

Yine son aylarda Türkiye'nin bir üssü ve arka bahçesi olarak kullanılmak istenen Somali'de de Türklere yönelik bombalı saldırılar da üzerinde düşünülmesi gereken gelişmeler.

Tüm bu gelişmelerle birlikte Libya konusu ele alındığında Afrika'ya yerleşme, Akdeniz'de bütün güçlerin itirazlarına rağmen petrol ve doğalgaz arama faaliyetlerini devam ettirme, Suriye'de sıkıştığında bu ülkeyi bir sıçrama tahtası olarak kullanma, tüm bunların toplamı olan Üçüncü Dünya Savaşı'nda pay ve rol sahibi olma açısından Libya, AKP-MHP iktidarı için oldukça büyük önem taşıyor.

Erdoğan açısından işler Libya'da yolunda gitseydi, Akdeniz üzerinden Libya-Avrupa göç yolu da Türkiye'nin denetimine girecek, Erdoğan bu göç yolunu da tıpkı Suriyeli mültecilerde olduğu gibi Avrupa'ya karşı önemli bir şantaj aracı olarak kullanacaktı.

Osmanlı mezarından çıkartılıyor

Çoktan mezara gömülmüş Osmanlı'yı yeniden hortlatma, Erdoğan gibi düşünen Türk dinci ve ırkçıların önemli ideolojik argümanlarında biri. Üçüncü Dünya Savaşı ve Ortadoğu'nun yeniden dizaynını fırsat bilen Erdoğan, kendi kişisel iktidarı ve dayandığı tabanını peşinde sürüklemenin önemli bir anahtarı olarak Libya, Suriye ve Güney Kürdistan'daki işgali görüyor.

Merkezi Ortadoğu olan yeni bir paylaşım savaşından ortaya çıkan fırsatları değerlendirmek isteyen Erdoğan, El Kaide kökenli çetelere dayalı olarak işgal, talan, Kürtlere ve farklı haklara yönelik soykırım saldırısını devreye koydu.

Libya'yı işgal, istilâ ve talan etme süreci, Güney Kürdistan, Suriye'de Efrîn, El Bab, Cerablus, Girê Spî, Serêkaniyê'nin işgali ve Doğu Akdeniz'de uluslararası güçler ve bölge ülkeleri nezdinde tümden yalnız kalsa da yasadışı bir şekilde yürüttüğü doğalgaz ve petrol arama faaliyetlerinin bir parçası veya tamamlayıcısıdır.

Suriye'de yürüttüğü işgal politikasında Katar ile kurduğu ortaklık Libya'da da geçerli. Erdoğan şefliğindeki AKP-MHP-Ergenekon bloğu Ortadoğu ve Afrika'da yürütülen sömürü ve yayılma politikasında Katar'ı bir finansman kaynağı olarak görürken, Katar da AKP-MHP'ye dayanarak kendisine haraç mezat satılan Türkiye'deki menkul ve gayrimenkul değerleri

gasp ediyor, ayrıca NATO üyesi Türkiye'nin koruyucu şemsiye altına giriyor.

Dengeler ve sıkma durumu

Ancak Libya'daki durum açısından bu ileri sürdüğümüz düşüncelerden yola çıkarak, Türkiye'nin güçlü olduğu veya yürüttüğü işgal saldırıları ve yayılma politikalarında kolayca başarı sağladığı sonucu çıkmamalı. Aksine Türk devleti açısından Libya-Suriye denklemi bir işgal hayalinin yanı sıra bir sıkışmışlık halini de ihtiva ediyor.

Türk özel harbinin eğitimi, gözetimi, himayesi ve yönlendirmesiyle hem Suriye hem de Libya'da El Kaide, DAİŞ ve El-Nusra kökenli çeteler işgal, talan ve katliamın araçları olarak görülüyor.

→

■ Foto: Liva Sumud

Türkiye'nin Libya'da çetelere gönderdiği Kirpi markalı zırhlı araçlar...

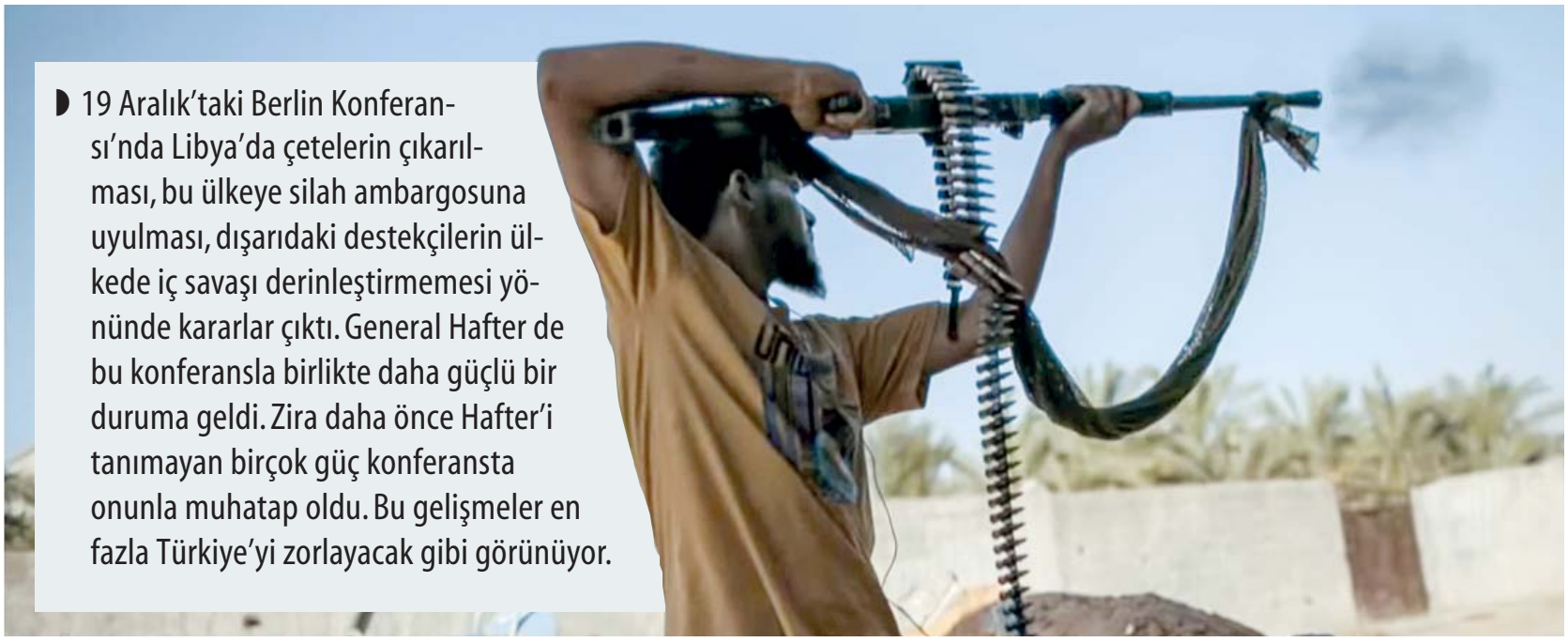

> 19 Aralık'taki Berlin Konferansı'nda Libya'da çetelerin çıkarılması, bu ülkeye silah ambargosuna uyulması, dışarıdaki destekçilerin ülkede iç savaşı derinleştirmemesi yönünde kararlar çıktı. General Hafter de bu konferansla birlikte daha güçlü bir duruma geldi. Zira daha önce Hafter'i tanımayan birçok güç konferansta onunla muhatap oldu. Bu gelişmeler en fazla Türkiye'yi zorlayacak gibi görünüyor.

Son dönemlerde tüm dünyanın gözleri önünde Suriye-Libya hattında yürütülen çete sirkülasyonu işgal ve talanın devamını sağlamak içindi.

Astana ve Soçi süreçlerinde Rusya politik hamlelerle Türkiye'yi resmen Suriye'deki El-Kaide kökenli çetelerin temsilcisi haline getirdi. Halep, Hama, Humus ve Şam'ın banliyölerindeki çeteleri Türkiye'yi devreye sokarak İdlib'de topladı. Bir yandan da Türkiye'nin Efrîn, Bab, Cerablus ve en son da Girê Spî ve Serêkaniyê'deki işgaline ABD ile birlikte göz kırptı.

Erdoğan, hem Libya'da hem de İdlib'de, Rusya'yı devreye koyarak ateşkes yapıp çetelerini korumayı amaçlarken, Rusya da bir NATO ülkesi olan Türkiye'yi batılı müttefiklerden koparmaya çalıştığı gibi daha önce olduğu gibi İdlib'i fazla insan ve maddi kaynak kullanmadan çetelerden alma niyetinde. Ancak, buradan Türkiye'nin çıkaracağı çetelerin Libya'ya götürülmesine de diğer uluslararası güçler, devletler ve bölge ülkeleri gibi sıcak bakmıyor. Libya'nın komşusu Mısır, Tunus ve Cezayir bu çetelerin Libya'dan sonra kendi başlarına bela olacağını düşündüklerinden son derece sert tepki veriyor.

Türkiye çete sirkülasyonunu sürdürmek zorunda!

Türkiye ise çete sirkülasyonunu bir şekilde yapmak zorunda. Çünkü Libya'da Mutabakat Hükümeti, Trablus ve çevresinde varlığını korumak için Suriye'den gelecek çetelere ihtiyaç duyuyor. Eğer Rusya ile Rusya'nın müttefiği Suriye ve İran, bundan sonra da İdlib'de çetelerin çıkartılmasında ısrarcı olursa, o zaman Türk devletinin önünde teorik olarak iki seçenek bulunuyor. Ya bu çeteleri Türkiye'ye veya Avrupa'ya götürecek ya da Kuzey Suriye'de olduğu gibi ABD ve Rusya'nın da onayı ile yeniden işgal saldırılarına başlayacak. Türkiye'nin ABD ve Rusya nezdinde yeni işgaller için girişimde bulunduğu belirtiliyor.

Çeteleri Türk işgalciliği için paralı asker olarak kullanan Erdoğan, Libya'da General Hafter'in başarı sağlaması, İdlib'de ise yoğun bombardıman nedeniyle çeteler nezdinde de zor durumda kalmıştı. Çünkü çeteler ve yüzbinleri bulan ailelerinin kendisini atacağı en güvenli nokta Türkiye topraklarıdır. Şu anda Türkiye sınırındaki çeteler ve aileleri, Türkiye kamuoyu açısından adeta bir kabus. Zaten biriken milyonlarca Suriyeliye olan tepki, her gün kendisini bir şekilde dışarı vuruyor. Gelen tepkileri görmezden gelmenin artık mümkün olmadığını gören

AKP-MHP rejimi bir süre önce toplumun gazını almaya yönelik çeşitli adımlar attı. Suriyelilerin, İstanbul gibi büyük metropollerden çıkartılması, Suriye'ye işgal edilen yerlere zorla gönderilmesi yoluna bile başvurdu. 29 Mart seçimlerinde Suriyeli mültecilere olan tepki, AKP'nin çok sayıda belediyeyi kaybetmesine neden oldu.

Libya projesi içte de destek görmüyor

Libya'ya işgal yönündeki girişimler ise Türkiye kamuoyu tarafından büyük tepkiyle karşılanıyor. AKP-MHP dışında neredeyse kamuoyunun ezici bir çoğunluğu Libya'ya yönelik bir işgal girişimine ve bu ülkeye asker gönderilmesine karşı. Çok farklı kutuplarda olanlar bile mevcut iktidarın Libya hesaplarına karşı çıkıyor. Örneğin, İYİ Parti yöneticisi veya bir CHP'li de tıpkı bir HDP'li yönetici gibi Suriye'den çıkartılıp Libya'ya götürülen çetelerin ileride büyük sorunlar yaratacağını dile getirebiliyor.

Başta Erdoğan olmak üzere AKP'li yöneticileri cümbür cemaat "Deniz komşumuz Libya", "Darbeci Hafter'e karşı Birleşmiş Milletler'in meşru güç saydığı Mutabakat Hükümeti'nin yanındayız" ya da "Mustafa Kemal de Libya'da savaşmıştı" gibi saçma sapan, gerçeklikten kopuk söylemler ya da diplomatik sahada çok net bir yenilgiyi, AKP medyasının, "Libya'da barışın teminatıyız, önemli aktörüz" şeklindeki yalanlar, aleyhte seyreden kamuoyunu yanına çekme çabasıdır.

Türkiye'nin Libya'da kaybedeceğini anlamak için haritaya şöyle bir bakmak yeterli. Peki ne gösteriyor harita?

Askeri yapısı El-Kaide ve DAİŞ gibi unsurlardan oluşan Türkiye destekli Müslüman Kardeşler orjinli Fayez El Sarraj yönetimindeki Libya Mutabakat Hükümeti (GNA), Libya Ulusal Ordusu (LNA) ve Tobruk merkezli müttefik Libya Temsilciler Meclisi karşısında askeri anlamda büyük bir sıkışmayı yaşıyor. AKP-MHP'nin 2 Ocak'ta Meclis'te Libya'ya asker gönderme tezkeresini apar topar bir şekilde geçirmesi de bu sıkışmanın bir sonucuydu. Normalde tezkere, 8 Ocak'ta Meclis'in gündemine gelecekti.

Tezkereden hemen sonra 2 bin 500'ün üzerinde çetenin Suriye'den Libya'ya gönderildiği dünyanın önemli basın yayın kuruluşları haber olarak geçti. Bu çetelere 2 bin dolar aylık ve Türk vatandaşlığının verilmesi de Türk kamuoyunun tepkisi çekiyor. Ancak, tüm bu çete sirkülasyonuna rağmen AKP-MHP'nin Libya'da iki güç arasında bir ateşkes için adeta takla atması, Libya haritasının da gösterdiği bağıra çağıra "geliyorum" diyen bir yenilginin getirdiği paniktendir.

Sahada tarafların gücü, diplomatik sahada da sürekli yıldızı parlayan Hafter'in başarısı, AKP-MHP'nin yanlış ata oynadığını gösterse de, bu faşist blok açısından Sarraj'ın elinde bir mahallenin kalması bile değerlidir. Çünkü, Afrika, Suriye ve Akdeniz'deki kaderini neredeyse Sarraj ile birleştiren Erdoğan açısından ne olursa olsun yaslanabilecek bir kukla hükümetin Libya'da olması önemli.

Talanla sermaye birikimi genlerinde var

Türk sömürgeciliğinin sermaye oluşturma biçimine bakıldığında, üretimden gelen bir birikim değil, sömürü, işgal ve talanla oluşturulan sermayenin varlığı söz konusu. 20'inci yüzyılın ilk çeyreğinde kurulan cumhuriyet, 1 buçuk milyon Ermeni ve diğer Hristiyan halkların soykırım üzerinde şekillendi. Sermaye ise bu yapılan soykırımlar üzerinden oluşturuldu.

AKP de Suriye ve Libya'da kendisi ve çetelerinin aracılığı ile bir çok katliam yaptı. Kürtlere karşı savaş suçları işledi. Suriye, Irak ve Libya'da çeteleri aracılığıyla ucuz petrolü Türkiye'ye taşıdı. Yine Kürtlerin ve diğer hakların tonlarca zeytini ve tahılını çaldı. Çok sayıda tarihi eseri çalarak veya yok ederek savaş suçu işledi. Talan ve ganimetle Türk yöneticileri, servetlerine servet ekledi.

Libya'ya Erdoğan'ın damadı Selçuk Bayraktar'ın firmasında üretilen SİHA ve İHA'lar satıldı. Yine çete transferinin yanında çok sayıda zırhlı savaş aracı çetelere ve kukla hükümete gönderildi. Bunlar sadece buzdağının görünen kısmı ve tüm bunlar, Birleşmiş Milletler'in Libya'ya dönük silah ambargosuna rağmen yapıldı. İşte bu çarkın sürmesi için Erdoğan, kuklası Sarraj'a bağlı bir mahalleye bile razı olur.

Ancak bazı gelişmeler, bundan sonra AKP-MHP'nin Libya'da daha da büyük kaybedeceğini, buna karşın Türk sömürgeciliğine olan nefretin Arap dünyasında daha da fazla gelişeceğini gösteriyor.

19 Aralık'taki Berlin Konferansı'nda Libya'da çetelerin çıkarılması, bu ülkeye silah ambargosuna uyulması, dışarıdaki destekçilerin ülkede iç savaşı derinleştirmemesi yönünde kararlar çıktı. General Hafter de bu konferansla birlikte daha güçlü bir duruma geldi. Zira daha önce Hafter'i tanımayan bir çok güç konferansta onunla muhatap oldu. Bu gelişmeler en fazla Türkiye'yi zorlayacak görünüyor.

Yine, Libya'daki durum Türk işgalinin niteliğini daha fazla gözler önüne serdi. General Hafter'in Sözcüsü Ahmet El Mismari, Berlin Konferansından hemen önce yaptığı açıklamada Türkiye'nin bir DAİŞ üssü haline geldiğini, Erdoğan'ın da Kürtleri katletmesi için DAİŞ'i beslediğini belirtiyordu. Türk işgalciliği, bir yandan yıkımlara neden olurken, bir yandan da savaş içinde büyük oranda kendisini yetiştirmiş olan Kürt güçleri ve diplomatlarına Arap dünyası ile buluşma olanakları ve alanı sağlıyor.

Savaş stratejisi yeni boyutlar kazanıyor

General Kasım Süleymani'nin ABD'ye ait bir insansız hava aracı tarafından öldürülmesinin ardından hızla küresel çatışmaya dönüşebilecek olan bir bölgesel çatışmanın fitili ateşlenirken, İran'ın Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'ndan (NPT) çekilme açıklaması ise yeni bir süreci başlattı.

Selma AKKAYA

Washington, 3 Ocak'ta İran Kudüs Gücü Komutanı General Kasım Süleymani'nin öldürülmesi ve İran'ın Irak'taki iki ABD üssüne füze saldırıları biçimindeki sembolik misillemesinin ardından, İran ile topyekün savaş hazırlıklarını tırmandırıyor.

İran'ın iktidar yapısı içinde dini lider Ayetullah Hamaney'den sonra gelen ikinci kişi olarak görülen bir askeri liderin öldürülmesi, Trump yönetiminin İran'a yönelik "azami baskı" harekatında yeni bir boyuta geçildiğini gösteriyor. Bu harekat, aralıksız diplomatik ve askeri baskı ile yıkıcı ekonomik yaptırımlarla birleştirilerek, aslında topyekün bir savaş olarak yürütülüyor. Bu savaşın bir parçası olarak da Avrupalı emperyalist güçler, İran'a dönük nükleer anlaşma çerçevesinde yaptırımlar uygulamak için baskı oluşturmaya başladı.

Yeni bir boyuta geçildi

Elbette ABD'nin tüm bu günlük olarak yeni bir boyut kazanan söylem ve uygulamalarının yol haritası; ya İran'ın Şii din adamları önderliğindeki burjuva ve ulusalcı rejimini yeniden düzenleme ya da onu tamamen devirerek Amerikan emperyalizminin emrine amade bir hükümeti iktidara getirmek amacını taşıyor. Bu nedenle bölgedeki ABD çıkarlarına karşı hareket eden İran, Suriye, Hamas ve Hizbullah gibi "aşırılıkçı" güçlere karşı kendi "ılımlılar"ını yaratmak için kaos yaratarak yol almaya çalışıyor.

Nükleer anlaşma tartışması

ABD nihayi amacına ulaşmak için yol arayışını sürdürürken, İran kendileriyle yapılan nükleer anlaşma dosyasının Avrupalı ülkeler tarafından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne götürülmesi durumunda, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'ndan (TNP) çıkacağını açıkladı. İran'ın bu kararının gerekçesi ise geçtiğimiz günlerde İngiltere, Fransa ve Almanya'nın İran'ın nükleer anlaşmadan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediği gerekçesiyle İhtilaf Çözüm Mekanizması'nı işletme kararı alması oldu.

İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif ülkesinin nükleer faaliyetlerinin BM Güvenlik Konseyi'nde ele alınması halinde harekete geçeceklerini belirtti. Zarif, "Avrupalılar yakışıksız davranışlarını sürdürür ya da İran dosyasını BM Güvenlik Konseyi'ne taşırlarsa işte o zaman biz de Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'ndan (NPT) çekiliriz" ifadelerini kullandı.

Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması, 1968 yılında imzaya açılmıştı. Antlaşma, nükleer silahların kontrol edilmesine dayanak teşkil ediyor. Söz konusu antlaşma aynı zamanda İran'la imzalanan nükleer anlaşmanın da temelini oluşturuyor. Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması şimdiye dek 190 ülke tarafından imzalandı.

Çatışmanın fitili ateşlendi

General Kasım Süleymani'nin ABD'ye ait bir insansız hava aracı tarafından öldürülmesinin ardından hızla küresel çatışmaya dönüşebilecek olan bir bölgesel çatışmanın fitili ateşlenirken, İran'ın NPT'den çekilme açıklaması ise yeni bir süreci başlattı.

Kapsamlı Ortak Eylem Planı'nın uygulanması için imzacı ülkeler Viyana'da 28 Haziran 2019'da bir araya gelmişti.

ABD, Irak'ta olduğu gibi İran'da bir savaşı ön görmüyor. Yöntemin farklılığı; yapılan açıklamalar dizisi, sürekli bir kriz ve kaos ortamı yaratma biçimiyle kendisini gösteriyor. Bu savaşın nimetlerini hesaplayan Avrupalı ülkeler ise BM aracılığıyla ABD'nin ayakçılığını yapmaya soyunuyor.

2015 yılında Viyana'da imzalanan nükleer anlaşmanın Avrupalı tarafları Fransa, Almanya ve İngiltere, 14 Ocak günü ihtilaf çözüm mekanizmasını devreye koyduklarını açıklarken, bu mekanizma aynı zamanda, BM Güvenlik Konseyi'nin nükleer anlaşma çerçevesinde kaldırdığı yaptırımların yeniden uygulanması anlamını taşıyordu.

Avrupa'nın üç devi İngiltere, Fransa ve Almanya'nın ABD'nin izlediği baskı çizgisine girmeyeceklerini belirtirken, nükleer anlaşmayı kurtarmaya çalıştıklarını ifade etti. Mekanizmanın işlememesi halinde Tahran'a karşı Birleşmiş Milletler yaptırımlarının tekrar devreye girmesi planlanıyor. Peki anlaşmadan çekilen ABD'ye neden yaptırımlar uygulanmadı sorusu güncel bir soru olarak duruyor.

Neden şimdi BM devreye koyuluyor?

İran, ABD'nin 2018 Mayıs ayında anlaşmadan tek taraflı olarak çekilmesi, sonrasında da ekonomik yaptırımları devreye koymasının ardından nükleer anlaşmanın gerektirdiği yükümlülüklerden zaten son bir yıldır vazgeçmişti. Sadece İran, Devrim Muhafızları Ordusu Komutanı General Kasım Süleymani'nin 5 Ocak'ta ABD tarafından düzenlenen bir operasyonda öldürülmesinin ardından nükleer anlaşmadan çekilmenin son aşamasına geçtiğini duyurdu.

1968 yılında sonuçlanan Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması (TNP), küresel nükleer düzenin köşe taşı olarak değerlendiriliyordu. İran Dışişleri Bakanı Zarif, "Eğer Avrupalılar taahhütlerinden dönerlerse, İran da taahhütlerini düşürecek. Ama eğer aynı yolda devam ederlerse, bizim başka seçeneklerimiz var" diye belirtiyor. Zarif'e göre İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, 2018 yılında AB eski Dış Politika Temsilcisi Federica Mogherini'ye gönderdiği üç mektupta TNP'den İran'ın çekilmeye hazır olduğu uyarısında bulunmuştu. İşin özü, İran bugün uyguladığını 2018 yılında zaten söylemişti. Şimdi, "ABD ve Avrupa neden şimdi BM'yi devreye sokmak istiyor" sorusunun yanıtı önemli.

Temel hedef İran rejimi

İran'a gözdağı vermek ve savaş hazırlıklarını tamamlamak amacıyla Körfez'e yeni savaş gemileri ve asker yollayan ABD'nin İran'la ilgili temel hedefi, rejimin kendisi. O hep bahsedilen "Batı'yla uyumluluk ve demokrasi değerleri" aslında ABD'nin bölge hesaplarına karşı çıkmayan bir rejim anlamını taşıyor. Bunu ise aslında direkt bir savaş biçiminden çok, BMGK'yi de dahil İran'ı her taraftan baskılayarak içeri hapsederken bir yandan da rejim karşıtı iç sesi yükseltmeye çalışıyor. Çünkü İran; Lübnan, Yemen ve Bahreyn'de etkili, Suriye'de ve Irak'ta etkili bir güç. İran'ın bu bağlarını kesmeyi hedefleyen ABD, ambargo uygulayarak İran'ın ekonomisini zayıflatarak halkın tepkisini rejime yöneltmeye çalışıyor.

Yeni çağın savaş stratejisi

Aslında ABD, Irak'ta olduğu gibi İran'da bir savaşı öngörmüyor. Yöntemin farklılığı; yapılan açıklamalar dizisi, sürekli bir kriz ve kaos ortamı yaratma biçimiyle kendisini gösteriyor. Bu savaşın nimetlerini hesaplayan başta Avrupalı ülkeler, şimdi ABD'nin ayakçılığını BM aracılığıyla yapmaya soyunurken, ABD'nin bir suikastla Süleymani ve yanındaki kişileri açıkça katletmesi karşısında "tarafları itidalli olmaya çağırıyoruz" açıklaması da bu stratejinin bir parçası olarak işliyor. Aynı ülkeler İran'ı, ABD üslerine füze atması karşısında "kınama" kuyruğuna girerken; İran'ın attığı füzelerden hemen sonra, Irak Başbakanı'nın "Ben füzelerin atılacağını önceden haber alıp ABD'ye ilettim" açıklaması, İran'ın füze saldırısının hemen sonrasında "Kasım Süleymani'nin intikamı alınmıştır, artık yeni saldırı yapmayacağız" içerikli açıklaması vb. tüm bu gelişmeler, yeni çağın savaş stratejisi olarak işliyor.

Avrupa 2003'ün gerisine düştü

Avrupalı güçlerin ABD'nin bu suç oluşturan eylemini kınamak yerine verdikleri tepkilere bakıldığında ABD'nin politikasına yedeklenmiş görünüyorlar. Britanya Başbakanı Boris Johnson, "Süleymani'nin ölümüne yas tutmuyoruz" derken; Berlin ve Paris kendilerinin de Süleymani'yi "terörist listelerine" koymuş olduklarını vurguladılar. "Gerilimin yatışması" çağrıları ise, Avrupa'nın güçler dengesinde 2003'ün de gerisine düştüğünü gösteriyor. 2003'te Paris ve Berlin, ABD'nin Irak'ı işgalini kınarken, Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac "Birleşmiş Milletler'in meşruiyetini reddeden ve güç kullanımını hukukun üstünlüğünün üzerine yerleştiren herkes ciddi bir risk alıyor" demişti. Almanya Başbakanı Gerhard Schröder de benzer açıklamalar yapmıştı. Elbette o dönemde bu kınama ABD'nin istilasına değil, biçimine ve kendilerini aşan boyutlarınaydı. Örneğin Berlin, bir taraftan kınarken diğer taraftan ABD'nin Almanya'daki askeri üslerini kullanmayı sürdürmesine izin vermişti. O dönemin ikili oyununda Almanya ve Fransa halen kart açacak pozisyondaydı.

Avrupa da savaşa dahil oldu

Peki, bugün Irak, Libya ve Suriye savaşlarının son derece yıkıcı olduğu kanıtlandıktan sonra ABD bu yeni savaş biçiminde hazırlıklarını ertelemek şöyle dursun daha da yoğunlaştırırken, savaşa karşı oldukları imajı çizen Almanya, Fransa ve Britanya ne yapıyor? "Avrupalı güçler ABD'nin savaş hazırlıklarına dahil oldular" demek yanıltıcı olmaz. Aslında Avrupa da nükleer anlaşma konusu üzerinden Ortadoğu'ya askeri olarak müdahale etme "hakkı"nı oluşturmaya çalışıyor. Fransa ve Almanya özellikle Birleşmiş Milletler'in onlarca yıl demokrasi ve dünya barışı kamuflajı altında işlerini yürütmeye çalışıyor. 2011 yılını hatırlayın, Fransa'nın Libya savaşı ve şimdiki Libya'nın durumu ortada. Diğer taraftan Suriye. Özellikle Fransa'nın, Suriye savaşının başından itibaren perde arkasında önemli rol oynadığını biliyoruz. Mali'de hızla tırmanan çatışmalarda, Afrika'daki varlığını kuvvetlendirme çalışmalarına hız kesmeden devam eden Fransa, İran meselesinden her türlü faydayı sağlamak için uçak gemisini bölgeye gönderdi bile.

İran'da kriz ve çözümler

İRAN'daki ekonomik kriz ve kaos, halk için yaşam imkanını ortadan kaldırmış bulunuyor. Ayrıca İran'ın siyasi ve güvenlik durumu halkı zorluklarla karşı karşıya bırakıyor. Bununla birlikte halka kültürel ve siyasal asimilasyon da dayatılarak, halkın özgür yaşam imkanı elinden alınıyor. Kadınlara hiç bir doğal ve insanı yaşam hakkı tanınmıyor, şeriat yasaları dayatılıyor. Buna rağmen İran'da en güçlü devrimci potansiyeli kadınlar oluşturuyor.

KASIM Süleymani'nin öldürülmesiyle birlikte aslında Suriye'deki savaş cephesi Irak'a taşındı. Savaş cephesi İran sınırına daha çok yaklaşsa da, bu durum Suriye'deki savaşın bittiği anlamına gelmiyor. Belki Suriye'de savaş devam edecek ama Irak'taki savaş cephesinin sonuçlarının ne olacağı bilinmiyor. İran'a karşı savaş daha şiddetli ve kapsamlı bir hale gelirken, İran daha köklü çelişkilerle karşı karşıya kalıyor.

KÜRT halkının, bu tarihi süreçte ulusal birlik ve doğru ittifaklar temelinde diğer halklarla birlikte bölgedeki siyasi aktörlere karşı doğru bir politika yürütmesi gerekiyor. Özgürlük isteyen halkların öncülüğü ve özgürlük paradigması çerçevesinde mücadelenin büyütülerek eski statükocu sisteme karşı başarı kazanmak ve halkı dünyadaki kaos ve çatışmalardan korumak önem taşıyor.

İran ve Doğu Kürdistan'ın güncel durumuna yönelik değerlendirme ve analizler stratejik ve köklü bir yaklaşım geliştirilmediği takdirde yeterli bir yanıt veremez. Bu nedenle İran ve Doğu Kürdistan'daki durumu Ortadoğu ve dünyadaki gerçeklik ve gelişmelerle paralel olarak ele almak gerekiyor. Ortadoğu'daki değişim hız kazanırken, bölgesel ve müdahaleci her aktör bu denklemde yer alabilmek için kendi siyasal planı ekseninde mücadele ederek, kendisini örgütlüyor. Bölgedeki halkları etkisi altına alan siyasi ve mezhepsel bir kriz yaşanırken, bununla beraber eski sistem yerine yeni bir sistemin inşa edilmesi planlanıyor.

Siamand MOEINI

Geçtiğimiz yüzyılda kapitalizm ve Avrupa kolonyalizminin planı ve çıkarları doğrultusunda bölgede uygulamaya konulan ulus devlet sistemi, son yıllarda yaşadığı kırılma ardından yenilgiye doğru gidiyor. Kapitalizm ve Avrupa kolonyalizminin ise tüm güçleriyle bölgedeki bu eski ve miadını doldurmuş sistemlerini korumaya ve ayakta tutmaya çalıştığını görüyoruz. Fakat bölgedeki değişimler kendi çıkarları doğrultusunda korumaya çalıştıkları bu köhnemiş ve şovenist ulus devlet sistemini ayakta tutmaya el vermiyor. Neoliberalizm öncülüğünde gelişen globalizm ve kapitalist çağın yaşadığı siyasi ve toplumsal kaos giderek daha görünür hale geliyor. Bölgede toplumsal, siyasi ve ekonomik olarak açıkça görülen kaos, çağın globalizminin bir sonucu olduğu gibi, planlanan yeni sistemle kendi çıkarları temelindeki finans kapital stratejisi garantiye alınmak, kalıcılaştırılmak isteniyor.

Toplumdaki tepki diktatörlüğün sonucu

Kritik bir dönemle karşı karşıya olan İran'da yaşanan krizin etkileri artarken, İran İslam Cumhuriyeti'nin bu krizi çözecek gücü bulunmuyor. Yaşanan kriz İran sisteminin siyasi ve örgütsel yönünü zayıflatmış durumda. Rejim yönetiminde yaşanan bu kriz siyasi, ekonomik, diplomatik alandan toplumsal alana kadar bu sistemin tüm ayaklarını zayıflatarak yıkıma doğru götürüyor.

İran İslam Cumhuriyeti ise kendi sistemini ayakta tutmak için katliam ve baskılarla toplumu yönetmeye çalışıyor. İran rejiminin uzun vadede bu yöntemlerle hakimiyetini koruyarak toplumu teslim alması mümkün görünmüyor. Kaldı ki bu baskılara karşı toplumun farklı yöntemlerle refleks gösterdiğine tanık oluyoruz. İşçilerin tepkilerinden tutalım, kadınlar, öğretmenler, kamyoncular, şoförler, çiftçiler ve öğrencilere kadar günlük olarak farklı refleks ve tepkilerin açığa çıktığını görüyoruz. Toplumdaki bu tepki ve isyan şüphesiz kendi siyasal hakimiyetini toplumu ezme ve istemlerini inkar etmekte gören despot ve diktatör iktidarın ürünleridir. Protesto gösterileri kaynağını mafya yönetimin adaletsizliğinden alıyor.

2018 değişim yılı oldu

Amerika'nın İran'a yönelik ambargosu da ülkenin nefesini kesmiş durumda. Halk patlama düzeyine gelmiş bulunuyor. En doğal hak olarak halkın demokrasi talebi var ve özgür yaşamak istiyor. Diğer yandan İran yönetimi için 2018 ve 2019 yıllarının oldukça zor ve sorunlu yıllar olduğunu belirtebiliriz. 2018 yılı toplumun her alanında iktidar karşıtlığının geliştiği bir değişim yılı olarak tanımlanabilir. 2018 yılının eylül ayında zirveye ulaşan bu tepkiler, İran'daki tüm kesimler ve sınıflar içerisinde etkisini gösterdi. Tüm mekanizmalarıyla zayıflayan devlet, iflas etmiş bir ekonomi, mafya yönetimi, yolsuzluk ve kirli işler, İran toplumu ve özellikle kadınlar için büyük bir cehennem ve zindan ortamı yarattı. Bu durum artık halkın eskisi gibi devam edemeyeceğini, farklı yöntemlerle tepkilerini ortaya koyabileceği fırsatlar aradığını gösteriyor. Buna bağlı olarak tepkilerin sergilendiği zaman aralıklarının giderek kısaldığını, tepki süresinin ise giderek uzadığını görüyoruz. Bu da halkın iktidarın değişimine yönelik iradesini ortaya koyuyor.

İran'daki halk ayaklanmalarında 200'den fazla insan, rejim güçleri tarafından katledildi.

Rejim artık militarist yöntemler, halka yönelik idamlar ve halkı terörize etme politikasıyla sonuç alamıyor. Ayrıca iktidar gösterileri dindirmek ve halkı ikna etmek için reformları da gündeme getiriyor. Muhammed Hatemi, Kerubi ve Musevi gibilerden de yararlanılıp, var olan sistem içinde reform yanlıları ikna edilerek bu yöntemlerle tepkide bulunan halkta umut yaratmak istiyorlar. Fakat bu yöntemin de artık sonuç alması beklenemez.

Amerika'nın siyasi ve ekonomik ambargosunun etkileri de daha çok hissediliyor. Amerika'nın özellikle uluslararası para transferine yönelik SWIFT banka sistemi içinde ortaya çıkardığı engeller, İran'ın dünyadaki ekonomik ilişkilerini oldukça olumsuz etkiledi. Bununla birlikte FATF (Finansal Eylem Görev Gücü) konusunda yaşanan kriz de İran yönetiminin otoritesini oldukça zorlamış bulunuyor.

İran karşıtı cephe güçleniyor

İran bir diplomasi siyaseti olarak çıkarlarını gözetip Amerika ve Avrupa'yı karşı karşıya getirmeye çalışsa da, Avrupa'nın siyasi gerçeği ve global ekonomik kartel gücü karşısında İran'ın bu diplomatik hesapları eski ve yüzeysel bir yöntem biçiminde kalıyor. İran amacına ulaşmak için doğru bir temel oluşturmuş değil. Hatta bu konuda etkili olan çok sayıda faktörü de göz önünde bulundurmayan İran diplomasisi başarılı olamadı. Bu da İran'ın zayıf noktalarından birini oluşturuyor.

Bununla birlikte İran'ın Rusya ve Çin ile yürüttüğü siyasetin ve bu ülkelerle yaptığı anlaşmaların da Avrupa'yla ilişkilerinde uzun vadede sonuçları oluyor. İran'ın komşu ülkelere ve diğer ülkelere yönelik askeri ve siyasi müdahalesi, İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'yle birlikte bölgeye ve Körfez ülkelerine yayılan terörizm, saldırı, tehdit ve Avrupa ile İran dışındaki ülkelere yönelik terörist faaliyetler de bölgede İran'a karşı bir ittifak oluşturulması ve müdahalede bulunulması için kanıt, gerekçe yaratıyor. İran'ın hakimiyeti ve Şia Hilali'nin güçlendirilmesi bölge üzerinde tehdit oluşturuyor. Bu nedenle Amerika öncülüğü ve desteğinde kurulan İran karşıtı ittifak ve İran karşıtı cephe daha da güçleniyor. Buna bağlı olarak dünyanın en güçlü ekonomisine sahip 7 ülkenin Fransa'da gerçekleştirdiği toplantıda da İran temel gündemdi. Toplantıda İran'ın balistik füzeleri ve hukuk dışı yollarla silah göndermesi gibi konular değerlendirilerek, İran'ın önünün alınmasına yönelik planlamalar gündeme geldi.

Kadınlar devrime öncülük edebilir

İran'daki ekonomik kriz ve ülkenin içinde bulunduğu kaos, halk için yaşam imkanını ortadan kaldırmış bulunuyor. Ayrıca İran'ın siyasi ve güvenlik durumu İran halkını zorluklarla karşı karşıya bırakıyor. Bununla birlikte halka kültürel ve siyasal asimilasyon da dayatılarak, halkın özgür yaşam imkanı elinden alınıyor.

Kadınlara hiçbir doğal ve insanı yaşam hakkı tanınmıyor, şeriat yasaları dayatılıyor. Şeriat yönetiminin, toplumun baskı ve saldırılarıyla karşı karşıyalar. Toplumdaki gerici kültür ve yönetimin egemenliği altında haklarından yoksun bırakılıyorlar. Oysa ki kadınlar İran'da en güçlü devrimci potansiyeli oluşturuyor. Kadınlar devrimci karakterleriyle İran'da sadece feminist ve özgürlükçü bir devrim değil, toplumsal bir devrime de öncülük edebilir.

Her toplumda radikalliği dinamizmi ile öne çıkan ve devrimci rol oynayan gençlik ise pasifizm ve umutsuzluk çemberinde bırakılıyor. Gençliğin potansiyeli heba ediliyor. Öğrencileri araştırma ve bilimle güçlendirmesi gereken üniversiteler gençleri ajanlaştırmak istiyor. Üniversitelerin bilgi ve birikim düzeyi oldukça düşmüş durumda. Buna rağmen son dönemde üniversiteler protesto gösterilerinin merkezi haline geldi. Son gösterilere öncülük eden birkaç üniversite, kendilerini pasifize etmeye çalışan bu siyaseti boşa çıkardı.

Örgütsüzlük ve dağınıklık direnişi kırıyor

Beceriksiz mafya yönetiminden kaynağını alan ekonomik krizin işçi, emekçi ve memurların yaşamı üzerindeki etkileri gün be gün daha derinden hissediliyor. Ekonomik krizin ağırlığı bu kesimlerin ekonomik gücünü minimalize ediyor. Ekonomik güçteki düşüş, kriz düzeyine ulaşmış durumda. Bundan rahatsızlık duyan İran toplumu çaresizlik içinde. İktidara karşı direniş gücünün dağınıklığı ve örgütsüzlüğü nedeniyle toplum güç kaybediyor. İran toplumu bundan rahatsızlık duysa da örgütsüzlük ve dağınıklık iktidara karşı direnişini kırıyor. Yine de halkın umudunu yitirmediğini, ayakta olduğunu, başkaldırdığını görüyoruz.

İran yol ayrımında

İran'daki yönetim gerçeği, siyasi ve ekonomik durumdan kaynağını alan ve Amerikan ambargosuyla da ilişkili olan bu krizin önünün alınabilmesi için başlıca iki yol buluyor. Ayrıca İran'daki iç kaos ve tepkiler ile dünya güçlerinin tavrı da İran'ı yol ayrımına getirmiş bulunuyor. Ya sistemin korunması için kurumları ve sistemi içinde reform yapmak zorunda kalacak, ki bu zihniyetle sistemde değişim yaratması mümkün görünmüyor. Reform için oldukça geç kalındı, çünkü halkın istemleri bu senaryonun önünde yer alıyor. Ya da ikinci bir yol olarak sistemi ve tüm kurumlarını militarize edecek. Büyük ihtimalle ikinci seçenek İran'ın yaşadığı gerçeğe daha uygun. Çünkü İran gücünün gösterişi, halktan ve toplumdan uzaklığı artık ihtiyaçlara yanıt vermiyor.

Buna rağmen İran yönetimi toplum üzerindeki baskı ve korku politikasında ısrar etmekten de çekiniyor. Demokratik ve seküler güçlerin bu durumdan yararlanarak yönetim için yeni, alternatif bir mekanizma oluşturmalarına fırsat sunmak istemiyor. Aksi halde bu kesimlerin İran'ın geleceğine ilişkin farklı projelerle hazırlanmalarına zemin sunacağını da biliyor.

Suriye'deki savaş cephesi Irak'a taşındı

Heşdi Şabi'nin Irak'taki Amerika Büyükelçiliğine yönelik saldırısı ve özellikle Kasım Süleymani'nin öldürülmesi ardından kriz derinleşti. Bu kriz bir süre daha devam edebilir. Amerika Kasım Süleymani'yi öldürerek İran, Rusya ve Çin'e açık bir mesaj verdi. Amerika Süleymani suikastiyle bölgede kalmak istediğini ve kendi çizdiği sınırlar dışında İran'ın öncülüğünü kabul etmediğini gösterdi. İran'ın içinde bulunduğu durum her yönüyle bir sıkışmışlığı ve daralmayı yaratırken, son yaşananlar bunu daha da kötüye götürebilir. Ukrayna yolcu uçağının İran tarafından düşürülmesi ve sivil katliam İran'ın daha zor bir noktaya taşıdı.

Gülünç senaryolarla Irak'taki iki Amerikan üssüne füze saldırısında bulunan İran askeri itibarını yitirdi. İran'ın daha önce yaptığı askeri tehditler asılsız çıktı.

Kasım Süleymani'nin öldürülmesiyle birlikte aslında Suriye'deki savaş cephesi Irak'a taşındı. Savaş cephesi İran sınırına daha çok yaklaşsa da, bu durum Suriye'deki savaşın bittiği anlamına gelmiyor. Belki Suriye'de savaş devam edecek ama Irak'taki savaş cephesinin sonuçlarının ne olacağı bilinmiyor. İran'a karşı savaş daha şiddetli ve kapsamlı bir hale gelirken, İran daha köklü çelişkilerle karşı karşıya kalıyor. İran bu savaşın tansiyonunu düşürmek için Rusya ve Çin aracılığıyla çaba sarfetse de bundan sonuç alması muhtemel görünmüyor. Amerika'nın İran karşıtı anlaşmaların ciddiyetini gösterebilmek için İran üzerindeki baskılarını arttırarak daha ciddi bir düzeye taşıması ihtimal dahilinde.

Rusya ve Türkiye için fırsat doğuyor

Ortaya çıkan bu durum Rusya'ya bölgede rol oynaması için fırsat sunuyor. Rusya, Amerika ile İran arasında bir savaşın çıkmasından yana değil. Fakat Amerika ve İran arasında olası bir savaşın çıkması durumunda Rusya'nın alternatif pratik bir rol oynama imkanı azalırken, Kürtlerin rolüne daha fazla önem verme ihtimali de var. Bu dönemde Amerika'nın İran'a yönelik askeri, direkt bir saldırı düzenlemesi çok öngörülmüyor ama Amerika farklı yöntemlerle İran'ı baskı altına alarak, İran karşıtı cepheyle ittifaklarını güçlendirmeye çalışacaktır. Buna karşı bölgedeki güçlerle anlaşmalarını geliştirmek isteyen İran ise bu durumda ciddi sorunlarla karşı karşıya kalacak.

Bu durumdan kazançlı çıkacak olan da Türkiye olacak. Türkiye bölgedeki hegemonyasını genişletmeye ve Kürtlerin rolünü sınırlandırarak, Kürt Özgürlük Hareketini tasfiye etmeye çalışıyor. Türkiye amacı olan Misak-ı Milli sınırlarına ulaşmak için Güney Kürdistan'da PDK, bölgedeki sünni kesimleri ve Türkmenleri kullanarak savaşı yaymayı planlıyor. Şüphesiz Türkiye amacına ulaşmak için Güney Kürdistan'ı savaş meydanına çevirmek ve buradaki krizi derinleştirmek istiyor.

Kürt halkı doğru politika yürütmeli

Buna karşı Kürt halkının bu tarihi ve hassas süreçte ulusal birlik ve doğru ittifaklar temelinde diğer halklarla birlikte bölgedeki siyasi aktörlere karşı doğru bir politika yürütmesi gerekiyor. Kürt halkı ve özgürlük yanlısı halkların düşmanlarının yaptığı planların boşa çıkarması için bu oldukça önemli. Özgürlük isteyen halkların öncülüğü ve özgürlük paradigması çerçevesinde mücadelenin büyütülerek eski statükocu sisteme karşı başarı kazanmak ve halkı dünyadaki kaos ve çatışmalardan korumak için de önem taşıyor.

*** Kürdistan Özgür Yaşam Partisi (PJAK) Eşbaşkanı**

(...)

Li nava karwanên biyanî
Ku bi mij û dûmanê re dimeşin
Teyrên bêhêlîn zû tên gewixandin
Beriya ku bixuricin
Bikevin ber lingên karwên
Sewq didin stêrk
û rêka kadizê li ya hevrîşim dinihêre

Cemîl Denlî

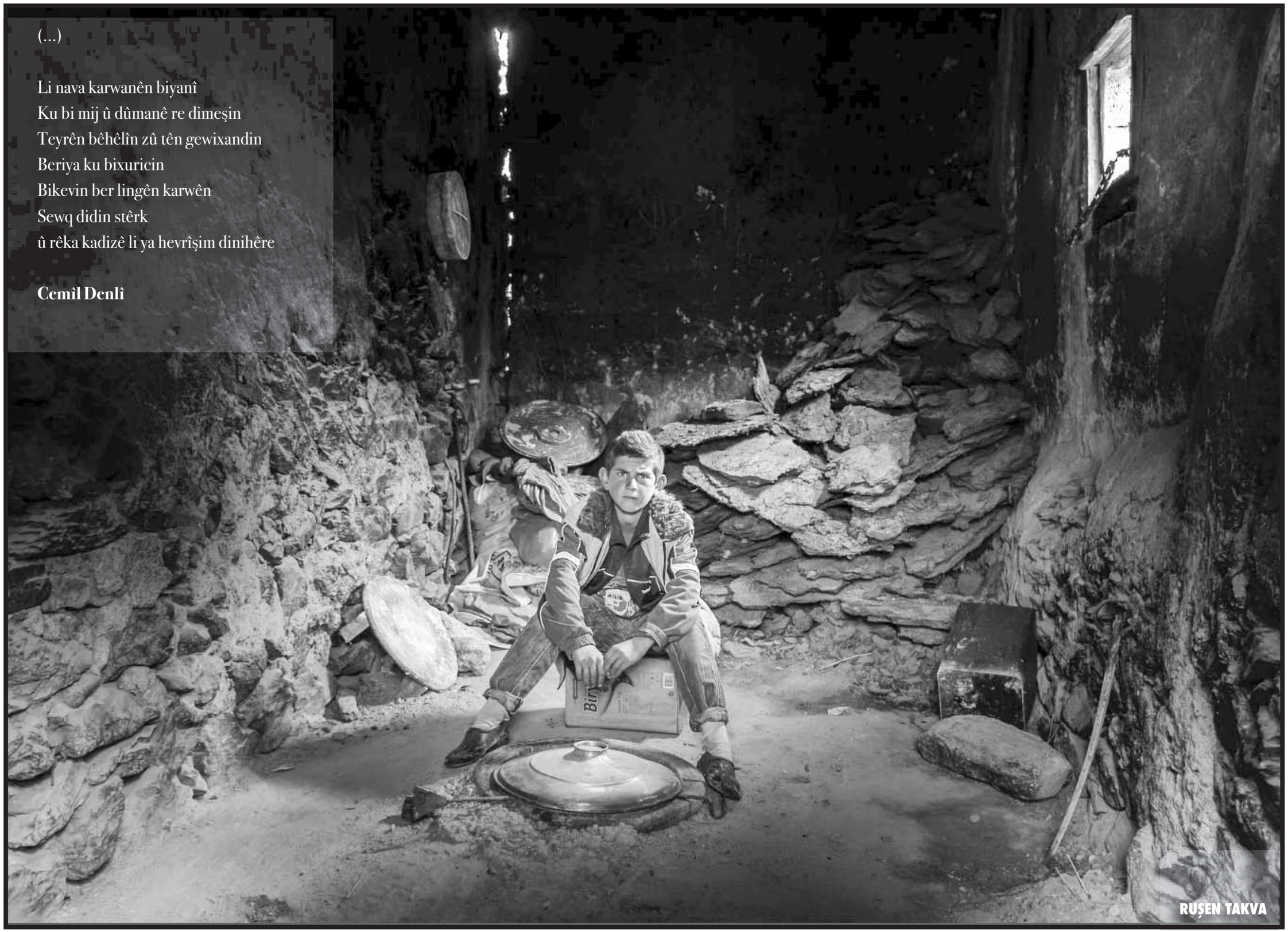

RUŞEN TAKVA